

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

**методичні вказівки щодо підготовки до практичних занять
та виконання самостійної роботи**

з дисципліни для здобувачів вищої освіти

за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа» галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

Кропивницький, 2025

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Економічний факультет

Кафедра економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

методичні вказівки щодо підготовки до практичних занять
та виконання самостійної роботи

з дисципліни для здобувачів вищої освіти

за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа» галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

Затверджено на засіданні кафедри
економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи

Протокол № 11 від 9 січня 2025 р.

Глобальна економіка: методичні вказівки щодо підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи з дисципліни для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» / Укладач: М.В. Бугаєва. Кропивницький : ЦНТУ, 2025. 86 с.

Укладач:

Бугаєва Марія Вікторівна, доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи ЦНТУ.

Рецензент:

Зайченко Володимир Васильович, професор, доктор економічних наук, професор кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи ЦНТУ.

Методичні вказівки щодо підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи з дисципліни для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» містять лекційні теми, плани практичних занять, питання до підготовки до практичних занять, завдання для індивідуальної роботи, завдання для групової роботи, приклади практичних кейсів, практичні задачі, рекомендовану літературу до кожної теми, приклад тестових завдань, контрольні питання з курсу. Сформульовані види самостійної й індивідуальної роботи, дозволяють здобувачу вищої освіти краще опанувати матеріал і розкрити свій власний потенціал. Наведенні тестові завдання і контрольні питання з курсу допоможуть здобувачу перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПІДГОТОВКИ НА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ З ДИСЦИПЛІНИ	7
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ	9
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	12
ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК	62
ТЕСТИ	66
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ	77
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	80

ВСТУП

Мета вивчення навчальної дисципліни «Глобальна економіка». Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів знань про сутність, закономірності та суперечності процесів глобалізації у сучасному світі, розуміння трансформацій міжнародної економічної системи та здатності критично оцінювати вплив глобальних змін на національну економіку. Особливий акцент робиться на виявленні сучасних тенденцій розвитку глобальних ринків, механізмів регулювання та стратегій основних світових акторів у контексті економічної безпеки та сталого розвитку.

Основні завдання вивчення дисципліни полягають у:

- засвоєнні теоретико-методологічних основ глобалістики та економічної глобалізації;
- вивченні історичних етапів становлення глобалізаційних процесів і їхніх концепцій;
- аналізі проблем та суперечностей сучасного етапу глобалізації, включаючи дуалізм, кризи, парадокси та фінансові потрясіння;
- розкритті ролі держави та міжнародних інституцій у глобальних економічних процесах;
- дослідженні особливостей функціонування глобальних ринків товарів, капіталу, праці та фінансів;
- розгляді явища «нового регіоналізму» як протиположності глобалізаційним тенденціям;
- аналізі стратегій провідних міжнародних акторів (ЄС, США, Китаю та ін.) та перспективних сценаріїв глобального економічного розвитку;
- формуванні у здобувачів умінь застосовувати здобуті знання для оцінювання впливу глобальних процесів на економіку України та вироблення практичних рекомендацій щодо її інтеграції у світове господарство.

Предмет навчальної дисципліни «Глобальна економіка». Предметом дисципліни є сукупність закономірностей, механізмів, тенденцій і стратегій, що визначають функціонування та розвиток глобальної економічної системи, а також взаємодія національних економік у межах міжнародних інтеграційних процесів і глобальних трансформацій.

Місце дисципліни в процесі підготовки глобально компетентних фахівців. Вивчення курсу базується на матеріалі нормативних дисциплін бакалаврського рівня освіти: основи економічної теорії, мікроекономіка, макроекономіка, економіка підприємств, регіональна економіка, фінанси, менеджмент, міжнародна економіка тощо.

Передумови для вивчення дисципліни (структурно-логічна схема підготовки фахівця): засвоєння знань за програмою вступного фахового випробування по спеціальності.

Наука спрямована на формування у здобувачів професійних компетенцій стосовно:

- знання – передумов, факторів, імперативів, закономірностей та сучасних тенденцій становлення глобальної економіки; процесів глобальної корпоратизації бізнесу; форм і моделей регіональної економічної інтеграції;

закономірностей інституціоналізації економічного розвитку; глобальних пріоритетів науково-технологічного, інноваційно-інтелектуального та цивілізаційного розвитку; усвідомлення власних думок та перспективно продуктивних ідей інших людей у парадигмі глобального мислення;

- уміння аналізувати і прогнозувати – характер та глибину суб'єктної взаємодії в глобальній економіці; секторально-галузеву і регіонально-країнову структуру глобальної економіки; сучасні механізми функціонування товарних, фінансових ринків, ринків послуг і праці; напрями глобальної модифікації ринкових конкурентних механізмів;

- навичок – ідентифікації факторів і механізмів формування глобального корпоративного лідерства; моніторингу глобальних економічних циклів; крос-культурної корпоративної взаємодії, інтерактивного міжособистісного спілкування, персональної соціальної відповідальності; планування, розробки та реалізації ефективних рішень для виробництва високоякісних продуктів;

- застосування – практичного інструментарію обґрунтування та реалізації стратегій розвитку корпорацій, країн і регіонів в умовах глобалізації; сучасних технік консалтингу для виявлення ключових глобальних бізнес-проблем та обґрунтування шляхів їх розв'язання; методик ефективних комунікацій мікро, макро- та глобальної взаємодії; методів та інструментів інноваційно-технологічного розвитку України в контексті визначених геоекономічних пріоритетів.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПІДГОТОВКИ НА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Практичні заняття необхідні для засвоєння, подальшого вивчення та поглиблення знань, які були отриманні на лекціях, а також для надбання навиків застосування теоретичних знань на практиці.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій науково-педагогічний працівник організовує детальний розгляд здобувачами вищої освіти окремих положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання здобувачем вищої освіти відповідно сформульованих завдань.

На практичних заняттях здобувачі вищої освіти під керівництвом науково-педагогічного працівника виконують відповідно сформульоване завдання, що призводить до закріплення теоретичних знань та надбання навиків застосування матеріалу на практиці.

Протягом семестру здобувачі вищої освіти повинні систематично та активно працювати на практичних заняттях, приймаючи участь в наступних видах робіт:

1. Відповідь на питання.

Своєю відповіддю на питання здобувач вищої освіти підтверджує засвоєння матеріалу. Перелік питань на кожне практичне заняття складається з пунктів плану практичного заняття, плану лекції й питань для дискусій за відповідною темою. Тривалість відповіді на питання не повинна перевищувати 2-3 хвилини. Критерієм оцінки відповіді на питання є змістовність, повнота, зрозумілість, аргументованість.

2. Участь у дискусії.

Перелік дискусійних питань на кожне практичне заняття за відповідною темою. Для якісної дискусії здобувачу необхідно уважно слухати доповідача, Після закінчення доповіді можна доповнити про те, що не було сказано, або детальніше розкрити якусь частину питання на якій не зупинився попередній доповідач, звернути увагу на помилки чи неточність при відповіді, обґрунтувати інші точки зору на поставлене питання. Критерієм оцінки ведення дискусії є змістовне доповнення, доречне зауваження, критичне мислення на поставлене питання.

3. Поточне опитування у формі пілотного опитування. Поточне опитування у вигляді пілотного опитування дає можливість здобувачу вищої освіти систематизувати свої знання та розвиває вміння чітко, лаконічно відповідати на поставленні науково-педагогічним працівником питання. Впродовж практичного заняття науково-педагогічний працівник задає питання та в хаотичному порядку викликає здобувача вищої освіти, який відповідає на нього. Таким чином проводиться опитування усіх здобувачів вищої освіти які присутні на занятті.

Критерієм оцінки при пілотному опитуванні є правильність відповіді.

4. Поточне опитування у формі тестування.

Тестування проводиться на сторінці дистанційного курсу «Глобальна економіка» на сайті дистанційної освіти ЦНТУ для перевірки засвоєння

матеріалу здобувачами вищої освіти. Метою якого є систематизація теоретичних та практичних навиків здобувача вищої освіти з дисципліни. Критерієм оцінки є правильність відповіді на тест.

5. Презентація.

Презентація самостійного індивідуального завдання (доповіді, аналітичного огляду, есе, розрахункової роботи,) демонструє вміння проводити дослідження, систематизувати отриманні знання, формулювати власну думку на сучасні проблеми. Презентація може бути виконана за допомогою програм PowerPoint, Canva, Goolge Презентація, тощо. Презентація має містити титульний аркуш, на якому вказується тема, ППП виконавця, група, рік. Кількість слайдів у презентації рекомендовано до 10. Тривалість презентації не повинна перевищувати 3-5 хвилин. Критерієм оцінки є старанність, виконання, засвоєння матеріалу, оформлення. Отримані здобувачем вищої освіти оцінки за практичні заняття є складовою семестрової підсумкової оцінки.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ

Самостійна робота здобувача є невід'ємною складовою процесу вивчення навчальної дисципліни «Глобальна економіка» та є основним засобом засвоєння матеріалу в вільний від аудиторних занять час. Матеріал, засвоєний здобувачем у процесі самостійного вивчення, виноситься на поточний, рубіжний та підсумковий контроль разом з матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Самостійно робота здобувача включає:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- вивчення питань які винесені для дискусій;
- підготовку до практичних занять;
- підготовку до контрольних заходів (пілотного опитування, тестування, заліку).

Самостійна робота здобувача з дисципліни умовно поділяється на обов'язкову самостійну та вибірккову індивідуальну.

Обов'язкова самостійна робота містить завдання, які здобувач повинен обов'язково виконувати при вивченні дисципліни.

Обов'язкова самостійна робота студента при вивченні дисципліни охоплює наступні види робіт:

1. Опрацювання лекційного матеріалу. Здобувач може записувати свої думки, питання, які виникають при прослуховуванні лекції або при опрацюванні лекційного матеріалу. Пізніше, сформулювавши питання, можна його задати лектору в кінці лекції або викладачу на практичному занятті.

2. Підготовка для практичних занять. Підготовка до кожного заняття здійснюється відповідно до планів лекції та практичного заняття. Тема, план заняття, рекомендована література розміщені на дистанційному курсі «Глобальна економіка» на сайті дистанційної освіти ЦНТУ.

Вибіркова самостійна (індивідуальна) робота здобувача складається з альтернативних завдань, серед яких кожен здобувач може обрати завдання за власним бажанням за погодженням з викладачем.

Індивідуальна робота здобувача спрямована на поглиблення вивчення дисципліни та передбачає створення умов для реалізації творчих, наукових, винахідницьких, креативних можливостей здобувача. Індивідуальна робота проводиться в поза аудиторний час за затвердженим графіком на кафедрі економіки, підприємництва та ГРС.

Вибіркова самостійна (індивідуальна) робота здобувача при вивченні дисципліни охоплює наступні види робіт:

1. Написання доповіді. Здобувач, який бажає зробити доповідь повинен обрати тему, яка розміщена на сторінці дисципліни на сайті дистанційного навчання ЦНТУ moodle. Перелік джерел використаної літератури здобувач формує самостійно або може використовувати рекомендовану літературу. Викладач проводить консультації стосовно структури, допомагає у формуванні актуальності, висновків тощо. За змістом доповіді готується презентація.

Доповідь презентується на практичному занятті, тема якого відповідає обраній темі.

Критерієм оцінювання є якість наведеного матеріалу, вміння систематизувати матеріал, критично мислити, вміти висловлювати свою думку.

2. Написання есе. Здобувач, який бажає написати есе повинен обрати тему, яка розміщена на сторінці дисципліни на сайті дистанційного навчання ЦНТУ moodle. Перелік джерел використаної літератури здобувач формує самостійно або може використовувати рекомендовану літературу.

Есе - висловлює індивідуальні думки здобувача, його враження з конкретного приводу чи питання. Обсяг есе має бути 2-3 сторінки. При складанні есе бажано умовно розбити його на три складові:

- окреслення актуальності теми та критичне дослідження наукових публікацій;
- висвітлення власної думки з наведеними аргументами;
- формулювання висновку.

Викладач проводить консультації стосовно структури та особливості есе, допомагає у формуванні актуальності, висновків тощо. За змістом есе здобувач може сформулювати презентацію. Есе презентується на практичному занятті, тема якого відповідає обраній темі.

Критерієм оцінювання є якість есе, вміння систематизувати матеріал, критично мислити, вміти коротко і обґрунтовано висловлювати свою думку.

3. Складання аналітичного огляду. Здобувач бажаючий скласти аналітичний огляд повинен обрати тему, яка розміщена на сторінці дисципліни на сайті дистанційного навчання ЦНТУ moodle. Здобувач систематизує різні погляди і підходи до вивчення обраного питання. Список використаних джерел підбирає самостійно, але він повинен містити не менше 5 джерел.

Аналітичний огляд повинен складатися з наступних складових:

- титульна сторінка;
- основна частина, в якій наводиться матеріал;
- список опрацьованих джерел.

Аналітичний огляд презентується на практичному занятті, тема якого відповідає обраному питанню. За змістом аналітичного огляду здобувач може сформулювати презентацію або оформити його на папері. Тоді аналітичний огляд повинен бути належно оформлений. Обсяг роботи не повинен перевищувати 5 сторінок тексту, набраного на комп'ютері (Time New Roman, шрифт 14, інтервал, полуторний, вирівнювання за шириною, поля: лівий - 30 мм, правий - 10 мм, верхній та нижній - 20 мм.).

Критерієм оцінювання є кількість опрацьованого матеріалу та вміння систематизувати матеріал, критично мислити.

5. Участь у науково-практичних конференціях. Для участі у міжнародній, всеукраїнській, університетській конференції здобувач за погодженням викладача обирає проблему, пов'язану з глобальною економікою, самостійно або у співавторстві з викладачем готує доповідь та тези доповіді.

Для написання тез доповіді може бути використаний матеріал сформований здобувачем при виконанні індивідуальних завдань: складання есе, доповіді, аналітичного огляду.

Критерієм оцінювання є наявність публікацій тез доповіді.

6. Написання наукової статті. Здобувач за погодженням викладача обирає проблему пов'язану з дисципліною «Глобальна економіка» за якою самостійно або у співавторстві з викладачем готує статтю.

Для написання статті може бути використаний матеріал сформований здобувачем при виконанні індивідуальних завдань: складання есе, доповіді, аналітичного огляду.

Критерієм оцінювання є наявність публікацій статті. Отримані здобувачем вищої освіти оцінки за виконання самостійних завдань є складовою семестрової підсумкової оцінки.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ГЛОБАЛІСТИКИ

1. Глобалістика: сутність, об'єкт та предмет.
2. Історико-еволюційний аспект становлення глобалістики.
3. Основні концепції та школи сучасної глобалістики.
4. Методологія глобалістики.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику «хвилям» розвитку процесів глобалізації.
2. Обґрунтуйте глобальні проблеми сучасності.
3. Розкрийте предмет та об'єкт глобалістики як науки.
4. Охарактеризуйте етапи становлення глобалістики як науки.
5. Назвіть основні концепції сучасної глобалістики. Дайте їм характеристику.
6. Дайте характеристику основним школам сучасної глобалістики, що виділяються дослідниками у наукових публікаціях.
7. Розкрийте основні складові методології глобалістики.
8. Поясніть взаємозв'язок глобалістики з іншими науками та міждисциплінарними підходами.
9. Проаналізуйте роль міжнародних організацій у розвитку глобалістики.
10. Наведіть приклади практичного застосування методології глобалістики для вирішення сучасних світових проблем.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ГЛОБАЛІСТИКИ

Сутність і природа глобалізації. Еволюція напрямків глобалізації. Форми прояву глобалізації. Етапи розвитку глобалізації. Еволюція концепцій глобалізації.

Питання до підготовки:

1. Розкрийте передумови виникнення глобальних проблем. Дайте характеристику їх наслідкам.
2. Сформулюйте власну позицію стосовно поглядів сучасних науковців на сутність глобальних проблем.
3. Охарактеризуйте основні підходи до визначення сутності глобальних проблем.
4. Які критерії потрібно врахувати при віднесенні проблем до глобальних.
5. Окресліть та підтвердіть статистично основні проблеми глобалізації.
6. Які організації опікуються питаннями розробки стратегій для протидії проблемам глобалізації.
7. Аргументуйте власну точку зору стосовно можливих стратегічних напрямів вирішення глобальних проблем людства.

8. Поясніть взаємозв'язок між глобалізацією та регіоналізацією у світовій економіці.

9. Проаналізуйте вплив науково-технічного прогресу на темпи та форми глобалізації.

10. Наведіть приклади країн, що найбільше виграли та постраждали від процесів глобалізації, і поясніть причини.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Ознайомитись з різними визначеннями глобалістики та глобалізації.
2. Написати коротке есе на тему «Що таке глобальні проблеми і як вони пов'язують із глобалізацією».
3. Проаналізувати доповідь або статтю про сучасний стан глобальних наук.

Завдання для групової роботи:

1. Провести дискусію: порівняйте глобалістику з іншими соціальними науками (філософією, політологією, економікою).
2. Розробити міні-презентацію «Методологічні підходи в глобалістиці» (на прикладі глобально-цивілізаційного підходу).
3. Підготувати аналітичну схему «Етапи становлення глобалістики як науки» із зазначенням ключових подій, науковців та концепцій, що вплинули на формування цієї дисципліни.

соціально-економічні наслідки для країн, які приймають біженців **Теми рефератів:**

1. Глобальна наука: від футурології до глобалістики.
2. Глобалізація: хаос чи необхідність?
3. Сучасні світові проблеми та роль науки глобалістики у їх розв'язанні.
4. Еволюція концепцій глобалізації: від економічної інтеграції до цифрової ери.
5. Міжнародні організації та їхня роль у формуванні глобальних стратегій розвитку.

Приклади практичних кейсів:

1. Розгляд «Римського клубу» та його внеску в зародження глобалістики (аналіз документів 1972 р. «Межі зростання»).
2. Сучасна ініціатива ООН з перспективного розвитку (Agenda 2030) як приклад практичної глобалістики.
3. Глобальні наукові проекти (наприклад, програма GEO для моніторингу довкілля) - об'єднання методології і практики глобалістики.

Задача: Аналіз впливу військової агресії росії проти України на глобальну економіку

Мета: Визначити коротко- та довгострокові наслідки військової агресії росії проти України для світової економіки.

Завдання:

1. Оцінити вплив конфлікту на глобальні енергетичні ринки, включаючи зміни в цінах на нафту та газ.
2. Проаналізувати зміни в глобальних ланцюгах поставок, особливо в аграрному секторі, де Україна є ключовим гравцем.
3. Вивчити вплив санкцій проти росії на міжнародні фінансові ринки та інвестиційні клімати.
4. Розглянути з України.
5. Оцінити роль міжнародних організацій, таких як МВФ та Світовий банк, у реагуванні на кризу та їх вплив на глобальну економічну стабільність.

Очікувані результати: зібрати дані, провести аналітичний огляд та розробити звіт, який ілюструє основні тенденції і висновки щодо впливу війни на глобальну економіку, зокрема, визначити потенційні довгострокові зміни в глобальній економічній динаміці.

Рекомендована література:

1. Глобальна економіка [Електронний ресурс] : Практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
2. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.
3. Глобальна економіка: навчальний посібник / Д.Г. Лук'яненко та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 164 с.
4. Schwab K., Vanham P. Stakeholder Capitalism. A Global Economy that Works for Progress, People and Planet. Wiley, 2021. 304 p.
5. Funke M., Zhong D. The political globalization trilemma revisited: An empirical assessment across countries and over time. *Economics & Politics*. 2022. Vol. 36, No1.

ТЕМА 2. ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1. Передумови виникнення та сутність глобальних проблем
2. Класифікація глобальних проблем на сучасному етапі глобалізації
3. Проблеми глобалізації
4. Стратегії глобалізації

Питання для самоконтролю:

1. Які основні передумови зумовили виникнення глобальних проблем у сучасному світі?
2. Як ви розумієте сутність поняття «глобальні проблеми»?
3. Які існують основні підходи до класифікації глобальних проблем?
4. Наведіть приклади економічних, соціальних, екологічних та політичних глобальних проблем.
5. Які чинники посилюють вплив глобальних проблем у період глобалізації?
6. У чому полягають особливості глобальних проблем для країн, що розвиваються, та для розвинених країн?
7. Які основні ризики та виклики глобалізації для національних економік?
8. Дайте характеристику ключових стратегій глобалізації.
9. У чому полягає відмінність між стратегією інтеграції та стратегією локалізації у глобальному середовищі?
10. Як міжнародні організації впливають на формування стратегій глобалізації?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2. ПРОБЛЕМИ ТА СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Передумови глобалізації. Позитивні та негативні наслідки сучасної глобалізації. Характеристика основних проблем глобалізації. Сучасні ідеологічні концепції формування глобальних стратегій.

Питання до підготовки:

1. Назвіть основні глобальні проблеми сучасності та їх ознаки.
2. Які стратегії пропонує міжнародна спільнота для пом'якшення негативних ефектів глобалізації?
3. Чим відрізняється «протекціонізм» від «стратегії глобалізації»?
4. Що таке «парадокс глобалізації», наведіть приклад.
5. Поясніть вплив глобалізації на економічну безпеку держав.
6. Які основні чинники сприяють поглибленню глобалізаційних процесів у світі?
7. Оцініть роль технологічного прогресу у формуванні глобальних стратегій.
8. Як культурна глобалізація впливає на збереження національної ідентичності?
9. Назвіть приклади глобальних екологічних проблем і шляхи їх вирішення.

10. Яким чином міжнародні організації (ООН, СОТ, МВФ) формують і впроваджують глобальні стратегії розвитку?

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Знайти та описати три реальні приклади глобальних економічних проблем (наприклад: криза продовольства, боргова криза, енергетична криза, пандемія).
2. Написати короткий аналіз будь-якої стратегії глобалізації (скажімо, цілей сталого розвитку ООН).
3. Підготувати порівняльну таблицю, у якій зіставити переваги та недоліки глобалізації для розвинених і країн, що розвиваються, з прикладами з реальної світової практики.

Завдання для групової роботи:

1. Уявіть себе членами «глобальної коаліції». Розробіть план спільних дій країн для вирішення однієї з глобальних проблем (наприклад, скорочення CO₂).
2. Проведіть рольову гру: уряд, бізнес і громадськість обговорюють «зелену» стратегію для конкретної країни чи регіону.
3. Підготуйте інфографіку, яка відображатиме ключові глобальні проблеми та відповідні міжнародні стратегії їх подолання, з коротким поясненням ефективності кожної стратегії.

Теми рефератів:

1. Сталий розвиток як глобальна стратегія.
2. Відповідальність транснаціональних корпорацій у глобальному масштабі.
3. «Альтерглобалізм: інша глобалізація чи антиглобалізація?» (дискусія).
4. Глобальні виклики 21 ст. та роль молодіжних рухів у їх вирішенні.
5. Вплив цифрових технологій на формування глобальних стратегій розвитку.

Приклади практичних кейсів:

1. Паризька угода 2015 р. як приклад глобальної стратегії боротьби з кліматичними змінами.
2. Глобальний договір ООН (UN Global Compact) – стратегія соціальної відповідальності бізнесу.
3. «Деглобалізаційні» ініціативи (протекціоністські економічні політики), їхній вплив на світову економіку.
4. Угода про Торгово-економічне партнерство (ТПП) між ЄС та Японією як спосіб вирішення торговельних розбіжностей.

Задача.

Ситуація: вашій команді дослідників було доручено розробити стратегію для компанії, яка прагне адаптувати свої бізнес-процеси до умов глобалізації

та ефективно вирішувати глобальні проблеми, зокрема економічні, екологічні та соціальні. Ви повинні розглянути потенційні глобальні проблеми, що можуть вплинути на діяльність вашої компанії в найближчі 5 років, а також запропонувати стратегії для подолання цих викликів.

Завдання:

1. Аналіз глобальних проблем:
2. Визначте три основні глобальні проблеми, які можуть мати найбільший вплив на вашу компанію. Обґрунтуйте їх важливість для вашого бізнесу.
3. Класифікуйте ці проблеми за типами: економічні, екологічні, соціальні та політичні.
4. Визначення передумов виникнення глобальних проблем:
5. Оцініть, як соціально-економічні, політичні та технологічні зміни сприяли виникненню цих проблем.
6. Чи є специфічні фактори, що виникли через глобалізацію та впливають на ці проблеми?
7. Розробка стратегії глобалізації:
8. Створіть стратегію глобалізації для вашої компанії, яка дозволить мінімізувати негативний вплив глобальних проблем.
9. Визначте, які адаптивні механізми можуть бути використані для збереження конкурентоспроможності вашої компанії на глобальному ринку.
10. Оцінка ефективності:
11. Визначте ключові показники ефективності (KPI), за якими буде оцінюватися успіх стратегії у вирішенні глобальних проблем.

Задача дасть змогу детально дослідити ключові аспекти глобалізації, враховуючи економічні, екологічні та соціальні виклики, та запропонувати практичні стратегії для їх вирішення.

Рекомендована література:

1. Гальперіна Л., Киян Є. Концептуальні засади глобальної координації стратегій економічного розвитку. *Міжнародна економічна політика*. 2021. № 2. С. 7–27
2. Глобальна економіка [Електронний ресурс]: Практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
3. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.
4. Глобальна економіка: навчальний посібник / Д.Г. Лук'яненко та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 164 с.
5. Інтеграція України в глобальний соціально-економічний простір: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України»; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. Птухи; МОН України; ДННУ «Академія фінансового управління»; КНЕУ ім. В. Гетьмана; ОНЕУ. Київ: КНЕУ, 2019. 287 с.

6. Неоекономіка та імперативи розвитку підприємництва: монографія / І.М. Репіна та ін. Київ: КНЕУ, 2021. 243 с.
7. Молчанова Е., Ковтонюк К. Концептуальні засади становлення та розвитку нового світового економічного порядку. *Міжнародна економічна політика*. 2018. № 1. С. 144-170.
8. Sachs J. The Age of Sustainable Development. Journal of The American Planning Association. 2015. Journal of The American Planning Association 81(3). URL:https://www.researchgate.net/publication/283003862_The_Age_of_Sustainable_Development_by_Jeffrey_D_Sachs

ТЕМА 3. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

1. Глобалізація: сутність та ознаки
2. Історичні передумови та форми глобалізації
3. Сфери прояву та еволюція напрямків глобалізації

Питання для самоконтролю:

1. Дайте визначення поняття «глобалізація» та поясніть її економічну сутність.
2. Які основні ознаки характеризують процес глобалізації у світовій економіці?
3. Назвіть та охарактеризуйте історичні передумови виникнення глобалізаційних процесів.
4. У чому полягає різниця між економічною, політичною та культурною глобалізацією?
5. Охарактеризуйте основні форми прояву глобалізації у світовій економіці.
6. Поясніть, як розвиток міжнародної торгівлі вплинув на формування глобалізації.
7. Які основні сфери прояву глобалізації можна виділити? Наведіть приклади.
8. Що таке «фінансова глобалізація» та які її наслідки для національних економік?
9. Як еволюціонували напрями глобалізації від індустріальної епохи до сучасності?
10. Поясніть взаємозв'язок між глобалізацією та інтеграційними процесами у світовій економіці.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Сутність та особливості глобальної економіки. Джерела конкурентоспроможності в глобальній економіці. Концепції розвитку глобальної економіки.

Питання до підготовки:

1. Дайте визначення поняття «глобальна економіка» та поясніть її основні характеристики.
2. Які чинники сприяли формуванню глобальної економіки?
3. Охарактеризуйте основні джерела конкурентоспроможності в умовах глобальної економіки.
4. Як впливає міжнародний поділ праці на розвиток глобальної економіки?
5. Поясніть роль транснаціональних корпорацій (ТНК) у глобалізаційних процесах.

6. Які основні концепції розвитку глобальної економіки Ви знаєте?

7. У чому полягає сутність концепції «сталого розвитку» у глобальній економіці?

8. Як інформаційно-комунікаційні технології впливають на формування глобальної економіки?

9. Порівняйте вплив глобалізації на розвинені країни та країни, що розвиваються.

10. Які ризики та виклики супроводжують розвиток глобальної економіки?

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Аналітичне есе: напишіть есе (1–1,5 стор.) на тему: «Глобальна економіка: загрози та можливості для України» з прикладами та власними висновками.

2. Міні-дослідження: оберіть одну країну та проаналізуйте, як глобалізація вплинула на її економічну структуру (експорт, імпорт, інвестиції, технології).

3. Порівняльний аналіз. Порівняйте конкурентні переваги двох країн у глобальній економіці, використовуючи модель М. Портера «Діамант національних переваг».

Завдання для групової роботи:

1. Дебати. Проведіть дискусію на тему: «Глобалізація: двигун розвитку чи загроза економічному суверенітету?». Одна група захищає позитивний вплив, інша - негативний.

2. SWOT-аналіз. Розробіть SWOT-аналіз впливу глобалізації на економіку України та підготуйте коротку презентацію (5–7 хв.).

3. Симуляційна гра. Розділіться на ролі: уряд країни, представники бізнесу, міжнародні організації, громадські активісти. Обговоріть і прийміть рішення щодо участі країни в новій глобальній економічній ініціативі.

Теми рефератів:

1. Еволюція та сучасні тенденції розвитку глобальної економіки.

2. Джерела конкурентоспроможності країн у глобалізованому світі.

3. Роль транснаціональних корпорацій у формуванні глобальної економіки.

4. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на глобальні економічні процеси.

5. Сталий розвиток як стратегічна концепція глобальної економіки.

Приклади практичних кейсів:

1. Кейс 1. Транснаціональна корпорація в Україні: можливості та виклики.

Ситуація: Міжнародна компанія Nestlé планує розширення свого виробництва в Україні та вихід на ринки країн Близького Сходу через українські потужності.

Завдання:

1. Визначте, які конкурентні переваги України можуть вплинути на рішення корпорації.
2. Проаналізуйте можливі ризики для компанії у поточних економічних умовах.
3. Запропонуйте стратегію для мінімізації ризиків та підвищення ефективності виробництва.

Кейс 2. Глобалізація та аграрний експорт.

Ситуація: Українська аграрна компанія АгроЕкспорт збільшує поставки зернових до країн Азії. Зростає конкуренція з Бразилією та США.

Завдання:

1. Використовуючи модель «Діамант національних переваг» М. Портера, проаналізуйте позицію України на глобальному ринку зернових.
2. Запропонуйте інноваційні рішення, які допоможуть компанії зберегти та розширити ринкову частку.

Кейс 3. Технологічна глобалізація.

Ситуація:

Український IT-стартап отримав інвестиції від венчурного фонду з США та планує вивести свій продукт на європейський ринок.

Завдання:

1. Оцініть вплив глобалізації на швидкість виходу стартапу на міжнародний ринок.
2. Проаналізуйте можливі бар'єри входу (правові, культурні, економічні) та способи їх подолання.

Кейс 4. Глобальна економічна криза і локальний бізнес.

Ситуація:

Через глобальну енергетичну кризу українська фабрика з виробництва меблів зіштовхнулася зі зростанням цін на енергоносії та логістичними проблемами.

Завдання:

1. Запропонуйте заходи для оптимізації витрат підприємства в умовах глобальної кризи.
2. Оцініть, як підприємство може використати можливості глобальних ланцюгів постачання для зменшення витрат.

Кейс 5. Глобалізація в сфері електронної комерції.

Ситуація:

Український інтернет-магазин планує почати продажі на платформах Amazon та eBay.

Завдання:

1. Проаналізуйте переваги та ризики інтеграції в глобальні торгові платформи.

2. Запропонуйте маркетингову стратегію для виходу на міжнародний ринок з урахуванням конкурентного середовища.

Задача Аналіз процесів глобалізації та їх вплив на економіку.

Ситуація: Ви є членом робочої групи, яка займається вивченням процесів глобалізації та їх впливу на економічний розвиток різних країн. Вам потрібно дослідити глобалізацію як економічну категорію, її основні ознаки, історичні передумови та форми. Далі ви повинні проаналізувати, як ці процеси впливають на розвиток економік у різних сферах.

Завдання:

1. Аналіз сутності та ознак глобалізації:
 - охарактеризуйте сутність глобалізації як економічної категорії. Які основні ознаки цього процесу?
 - визначте, яким чином глобалізація проявляється в економіці сучасних країн, зокрема у торгових відносинах, інвестиціях, технологічних змінах.
2. Історичні передумови глобалізації:
 - проаналізуйте історичні передумови розвитку глобалізації. Які події або фактори сприяли виникненню цього процесу?
 - зробіть порівняння між глобалізацією у ХХ столітті та сучасними тенденціями. Як змінився її характер і вплив на економічні системи?
3. Форми глобалізації:
 - охарактеризуйте основні форми глобалізації: економічну, політичну, соціальну та культурну;
 - наведіть приклади кожної з форм, зокрема в контексті розвитку міжнародної торгівлі, економічних інтеграцій, культурних обмінів та політичних взаємодій.
4. Сфери прояву глобалізації та еволюція напрямків:
 - визначте основні сфери прояву глобалізації в економіці (фінансова глобалізація, технологічна, трудова, інформаційна тощо). Які з них є найбільш значущими для сучасного економічного розвитку?
 - оцініть, як глобалізація впливає на різні країни в залежності від їхнього економічного розвитку. Які плюси і мінуси вона приносить країнам з різним рівнем економічного розвитку?
5. Практичний аспект:
 - виберіть одну країну (розвинену або країну, що розвивається) і проаналізуйте, як глобалізація впливає на її економіку. Які переваги і проблеми країна має в процесі глобалізації?
 - розробіть рекомендації для урядів та бізнесу цієї країни щодо адаптації до глобалізаційних процесів.

Рекомендована література:

1. Конкурентна платформа економічної самодостатності України у глобальному світі: монографія / А. М. Поручник та ін. Київ : КНЕУ, 2020. 293 с.
2. Інтеграція України в глобальний соціально-економічний простір: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України»; Інститут

демографії та соціальних досліджень ім. Птухи; МОН України; ДННУ «Академія фінансового управління»; КНЕУ ім. В. Гетьмана; ОНЕУ. Київ: КНЕУ, 2019. 287 с.

3. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ: КНЕУ, 2015. 588 с.

4. Глобальна економіка: навчальний посібник / Д.Г. Лук'яненко та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 164 с.

5. Sander N. Understanding the New Global Economy. A European Perspective. Taylor & Francis, 2021. 254 p.

6. Schwab K., Vanham P. Stakeholder Capitalism. A Global Economy that Works for Progress, People and Planet. Wiley, 2021. 304 p.

7. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму. URL: <http://www.weforum.org>

8. Офіційний сайт ділового видання Fortune. URL: <http://www.fortune.com>

9. Офіційний сайт ділового журналу Forbes. URL: <http://www.forbes.com>

10. Офіційний сайт ЄБРР. URL: <http://www.ebrd.com>

ТЕМА 4. ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1. Еволюція ролі держави на різних етапах розвитку людського суспільства
2. Напрями змін характеру і змісту функцій держави в умовах глобалізації
3. Трансформація економічної ролі держави в умовах глобалізації

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте зміст ролі держави на різних етапах становлення людського суспільства.
2. Окресліть зміни ролі держави під впливом глобалізації.
3. Охарактеризуйте роль держави в умовах глобалізації.
4. Дайте коротку характеристику основних функцій, що повинна виконувати держава.
5. Розкрийте передумови формування глобальних функцій сучасних держав.
6. Які напрями відносяться до антиглобалізаційної функції держави.
7. Охарактеризуйте елементи економічної функції держави.
8. Поясніть, як міжнародні економічні організації (ВТО, МВФ, Світовий банк) впливають на трансформацію економічної ролі держави.
9. Проаналізуйте приклади країн, де держава успішно адаптувала економічну політику до умов глобалізації.
10. Обґрунтуйте, чому збереження економічного суверенітету є викликом для держав у глобалізованому світі.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4. ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Функції держави в умовах глобалізації. Державно-корпоративний глобалізм. Стратегія ТНК і МНК.

Питання до підготовки:

1. Дайте визначення економічної ролі держави в умовах глобалізації.
2. Які основні економічні функції виконує держава у глобалізованому світі?
3. Як глобалізація впливає на трансформацію функцій держави?
4. Поясніть суть концепції «державно-корпоративного глобалізму».
5. Які інтереси держави та транснаціональних корпорацій можуть збігатися, а які - конфліктувати?
6. Охарактеризуйте основні стратегії транснаціональних і міжнародних корпорацій (ТНК та МНК) у світовій економіці.
7. Як держава може регулювати діяльність ТНК та МНК для захисту національних інтересів?

8. Наведіть приклади взаємодії держави і міжнародних корпорацій у стратегічно важливих галузях.

9. Як міжнародні економічні організації впливають на економічну політику держави?

10. Які ризики для економічного суверенітету виникають у процесі інтеграції держави до глобальної економіки?

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Проаналізувати зміни податково-бюджетної політики певної країни під впливом членства в ТПП чи Міжнародному валютному фонді.

2. Оцінити, як держава може підтримати вітчизняні галузі в умовах відкриття ринків (витрати на НДДКР, дотації тощо).

3. Підготувати аналітичний звіт про вплив угод про вільну торгівлю на економічну роль держави, зокрема:

- визначити ключові зміни у зовнішньоторговельній політиці;

- проаналізувати позитивні та негативні наслідки для національної економіки;

- запропонувати заходи державної підтримки підприємств у найбільш вразливих секторах.

Завдання для групової роботи:

1. Дискусія «Які інструменти слід залишити у державі, щоб мінімізувати негатив від глобалізації?» (наприклад, антидемпінгові мита, національні резервні фонди).

2. Мозковий штурм: «Як держава може використовувати членство в міжнародних організаціях на свою користь?» (у напр. виробництва стандартів або лобювання власних інтересів).

3. Рольова гра: "Держава та транснаціональні корпорації: партнерство чи конкуренція?" Поділитися на дві групи: представники держави та керівництво ТНК. Обговорити умови реалізації великого інвестиційного проєкту (наприклад, будівництво виробничого комплексу). Визначити точки співпраці, можливі конфлікти інтересів та способи їх вирішення.

Теми рефератів:

6. Економічний суверенітет у глобалізованому світі.

7. Пріоритети державної політики за умов відкритих кордонів: преференції чи реформи.

8. Податкова конкуренція між країнами: чи вигідна вона всім?

9. Роль держави у підтримці національних виробників в умовах глобальної конкуренції.

10. Вплив міжнародних економічних організацій на трансформацію економічної політики держав.

Приклади практичних кейсів:

1. Вихід Великої Британії з ЄС (Brexit) і зміни в економічній політиці уряду Великобританії.
2. Експортні субсидії та протекціонізм Індії – як вони впливають на відносини з глобальними партнерами.
3. Антикризові пакети урядів під час пандемії COVID-19 у порівнянні між країнами (Германія, США, Україна) – збереження робочих місць проти дефіциту бюджету.

Задача. Аналіз трансформації економічної ролі держави в умовах глобалізації.

Ситуація: У рамках дослідження глобалізаційних процесів ви є членом команди експертів, що займається вивченням зміни ролі держави в економічних системах різних країн. Вам необхідно проаналізувати еволюцію економічної ролі держави в умовах глобалізації, визначити основні зміни в функціях держави та розробити рекомендації для урядів щодо адаптації до глобальних економічних процесів.

Завдання:

1. Аналіз еволюції ролі держави:
 - охарактеризуйте еволюцію ролі держави на різних етапах розвитку людського суспільства. Зробіть порівняння ролі держави в економіці в період до індустріалізації та після глобалізаційних процесів;
 - яким чином змінювались основні функції держави від періоду феодалізму до сучасного глобалізованого світу? Наведіть приклади країн, де ці зміни були особливо яскраво виражені.
2. Напрями змін характеру і змісту функцій держави в умовах глобалізації:
 - охарактеризуйте зміни у функціях держави під впливом глобалізації, зокрема в економічних, політичних та соціальних сферах;
 - визначте, які функції держави стали важливішими в умовах глобалізації, а які - менш актуальними. Порівняйте це в контексті розвинених і країн, що розвиваються.
3. Трансформація економічної ролі держави:
 - визначте основні аспекти трансформації економічної ролі держави в умовах глобалізації (наприклад, дерегулювання ринку, зменшення або збільшення державного втручання в економіку, посилення або ослаблення державного контролю над фінансовими потоками);
 - розгляньте трансформацію економічної політики держави через призму різних теоретичних підходів (ліберальний, неоліберальний, соціалістичний, тощо).
4. Практичний аспект (аналіз конкретної країни):
 - оберіть одну країну (розвинену або країну, що розвивається) та здійсніть аналіз трансформації економічної ролі держави в умовах глобалізації;
 - як змінився вплив держави на економіку цієї країни? Які позитивні або негативні наслідки для економічного розвитку ця трансформація принесла?
 - які політичні та економічні стратегії використовує держава для підтримки стабільності в умовах глобалізації?

5. Рекомендації для урядів:

- розробіть рекомендації для урядів країн, що перебувають на етапі активної трансформації економічної ролі в умовах глобалізації. Які стратегії держави можуть бути найбільш ефективними для збереження національної економічної стабільності в умовах глобальних змін?

Рекомендована література:

1. Глобальна економіка [Електронний ресурс]: Практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
2. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.
3. Глобальна економіка: навчальний посібник / Д.Г. Лук'яненко та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 164 с.
4. Інтеграція України в глобальний соціально-економічний простір: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України»; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. Птухи; МОН України; ДННУ «Академія фінансового управління»; КНЕУ ім. В. Гетьмана; ОНЕУ. Київ: КНЕУ, 2019. 287 с.
5. Конкурентна платформа економічної самодостатності України у глобальному світі: монографія / А. М. Поручник та ін. Київ : КНЕУ, 2020. 293 с.
6. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму. URL: <http://www.weforum.org>
7. Офіційний сайт ділового видання Fortune. URL: <http://www.fortune.com>
8. Офіційний сайт ділового журналу Forbes. URL: <http://www.forbes.com>
9. Офіційний сайт ЄБРР. URL: <http://www.ebrd.com>
10. Павлова Л.І. Функціонування держави в умовах глобалізації: основні ризики та шляхи їх подолання. *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методики викладання соціально-політичних дисциплін.* 2020. 22(27), 48–54. URL: <https://sj.udu.edu.ua/index.php/pnspd/article/view/853>
11. Табачук А.Я. Роль держави у сучасних економічних системах в умовах їх екологізації та глобалізації. *Scientific Bulletin of UNFU.* 2016. 26(6), 45-49. <https://doi.org/10.15421/40260607>

ТЕМА 5. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ РИНКІВ

1. Сутність, ознаки та тенденції розвитку сучасного глобального ринку.
2. Особливості функціонування глобальних товарних ринків.
3. Особливості функціонування глобальних фінансово-грошових ринків.
4. Особливості функціонування глобального ринку праці.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність та дайте характеристику складовим глобального ринку.
2. Окресліть еволюційні форми становлення глобального ринку.
3. Назвіть ознаки функціонування глобального ринку та надайте їх коротку характеристику.
4. Дайте коротку характеристику основних функцій, що повинна виконувати держава.
5. Розкрийте особливості функціонування та тенденції розвитку сучасного глобального ринку товарів.
6. Які тенденції розвитку та особливості функціонування сучасного глобального фінансово-грошового ринку.
7. Охарактеризуйте особливості функціонування глобального ринку праці
8. Визначте роль міжнародних організацій у регулюванні глобальних ринків.
9. Проаналізуйте вплив глобалізації на конкурентоспроможність національних економік.
10. Які ризики та виклики виникають для країн, що розвиваються, у процесі інтеграції до глобальних ринків?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНИХ ГЛОБАЛЬНИХ РИНКІВ

Фактори формування попиту та пропозиції на глобальних товарних ринках. Вплив валютних коливань на глобальний фінансово-грошовий ринок. Особливості участі країн, що розвиваються, у глобальному ринку праці. Вплив світових економічних криз на функціонування глобальних ринків. Роль державної політики у забезпеченні конкурентоспроможності національних виробників. Технологічні інновації та цифровізація як чинники трансформації глобальних ринків. Сучасні тенденції розвитку глобального ринку праці. Транснаціональні корпорації як ключові актори глобальних ринків. Виклики та перспективи інтеграції України у глобальні ринки. Вплив ESG-факторів на розвиток глобальних ринків

Питання до підготовки:

1. Додаткові питання до практичного заняття
2. Які чинники найбільше впливають на формування попиту та пропозиції на глобальних товарних ринках? Наведіть приклади.
3. Як коливання валютних курсів впливають на стабільність і розвиток глобального фінансово-грошового ринку?
4. У чому полягають особливості участі країн, що розвиваються, у глобальному ринку праці? Які переваги та ризики це створює?
5. Як міжнародні економічні кризи (наприклад, фінансова криза 2008 р. або пандемія COVID-19) вплинули на функціонування глобальних ринків?
6. Які інструменти держава може використовувати для підвищення конкурентоспроможності національних виробників у глобальному середовищі?
7. Як впливають технологічні інновації та цифровізація (e-commerce, fintech, онлайн-зайнятість) на розвиток глобальних ринків?
8. Які ключові тенденції визначають сучасний розвиток глобального ринку праці (міграція, віддалена зайнятість, аутсорсинг)?
9. Яку роль відіграють транснаціональні корпорації у формуванні правил функціонування глобальних ринків?
10. Які виклики постають перед Україною в процесі інтеграції до глобальних ринків товарів, фінансів та праці?

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Проаналізувати динаміку розвитку глобального товарного ринку (на прикладі зерна, нафти, металів чи іншого ресурсу) за останні 10 років: тенденції цін, попиту та пропозиції.
2. Оцінити вплив глобалізації на національний ринок праці (зростання трудової міграції, дистанційна робота, аутсорсинг).
3. Підготувати аналітичний огляд сучасного глобального фінансово-грошового ринку, зокрема: визначити ключові фінансові центри світу; охарактеризувати основні фінансові інструменти; проаналізувати ризики та виклики для національних економік.

Завдання для групової роботи:

Дискусія: «Які глобальні ринки (товарів, фінансів, праці) найбільше впливають на економіку України? Аргументуйте свою позицію прикладами».

Мозковий штурм: «Які можливості відкриває для національних компаній інтеграція до глобальних ринків і які ризики вона створює?»

Рольова гра: «Глобальний інвестор і держава: співпраця на фінансовому ринку». Поділитися на дві групи: представники уряду та міжнародного інвестиційного фонду. Обговорити умови залучення інвестицій, визначити спільні інтереси та потенційні конфлікти.

Теми рефератів:

1. Особливості функціонування глобальних товарних ринків у XXI столітті.

2. Трансформація глобального фінансово-грошового ринку під впливом цифрових технологій.
3. Тенденції розвитку глобального ринку праці: дистанційна зайнятість, міграція та аутсорсинг.
4. Вплив глобалізації на формування міжнародних цінових трендів.
5. Роль міжнародних фінансових центрів (Нью-Йорк, Лондон, Токіо, Сінгапур) у сучасній економіці.

Приклади практичних кейсів:

1. Вплив пандемії COVID-19 на функціонування глобального ринку праці (зростання дистанційної роботи, релокація працівників).
2. Енергетична криза в ЄС та її вплив на глобальний ринок енергоресурсів (2021–2023 рр.).
3. Коливання світових цін на зернові культури під впливом війни в Україні та глобальних логістичних проблем.

Практична задача-кейс "Аналіз функціонування глобальних ринків у сучасних умовах"

Ситуація:

Ви працюєте у консалтинговій компанії, що займається дослідженням та аналізом функціонування глобальних ринків для великої міжнародної корпорації. Керівництво компанії звернулося до вашої команди з проханням оцінити, як різні типи глобальних ринків (товарні, фінансово-грошові, ринок праці) впливають на стратегію компанії в умовах сучасної глобалізації. Вашим завданням є не лише оцінити сутність і тенденції розвитку цих ринків, а й розробити рекомендації для адаптації бізнесу до змінюваних умов.

Завдання:

1. Аналіз сутності та тенденцій розвитку глобальних ринків:
 - Охарактеризуйте основні ознаки сучасного глобального ринку. Які тенденції його розвитку є найбільш актуальними на сьогоднішній день?
 - Проаналізуйте, як цифровізація та технологічні інновації впливають на функціонування глобальних ринків. Які нові можливості і виклики ці зміни створюють для міжнародного бізнесу?
2. Особливості функціонування глобальних товарних ринків:
 - Оцініть основні особливості та механізми функціонування глобальних товарних ринків. Як зміни у попиті та пропозиції впливають на ці ринки в умовах глобалізації?
 - Виберіть один з глобальних товарних ринків (наприклад, ринок енергоносіїв, сільськогосподарських товарів, високотехнологічних продуктів) і проаналізуйте вплив глобальних економічних факторів (підвищення тарифів, політичні ризики, зміни у виробничих ланцюгах) на цей ринок.
3. Особливості функціонування глобальних фінансово-грошових ринків:
 - Охарактеризуйте механізми функціонування глобальних фінансово-грошових ринків, зокрема валютних і фондових. Які основні чинники впливають на стабільність цих ринків у сучасних умовах?

- Проаналізуйте ефект глобальних фінансових криз на стабільність ринків і можливість для великих корпорацій у часи економічної нестабільності. Як компанії можуть управляти валютними ризиками на глобальних ринках?

4. Особливості функціонування глобального ринку праці:

- Оцініть ключові особливості глобального ринку праці, зокрема вплив міграційних процесів, зміни в попиті на робочу силу та нові технології.

- Як глобалізація впливає на трудову мобільність, нерівність на ринку праці та конкуренцію за кваліфіковані кадри? Які стратегії адаптації можуть бути застосовані для збереження конкурентоспроможності працівників у глобальному контексті?

5. Практичний аспект для вашої компанії:

- Уявіть, що ваша компанія планує вихід на нові міжнародні ринки. Оцініть, які глобальні ринки (товарний, фінансовий, праці) будуть найбільш вигідними для її стратегічного розвитку.

- Розробіть рекомендації для вашої компанії щодо ефективної адаптації до функціонування в цих ринках. Як компанія повинна реагувати на глобальні тенденції, такі як зміни в торгівлі, нові фінансові інструменти та мобільність робочої сили?

Вимоги:

- Здобувачі повинні здійснити детальний аналіз кожного типу ринку в контексті глобалізації.

- Розробити практичні рекомендації для бізнесу щодо адаптації до функціонування в глобальних ринках.

- Оцінити потенційні ризики і можливості для компанії в умовах сучасної глобалізації.

Рекомендована література:

1. Глобалізація: світова економіка та українські реалії: монографія. / Горбач Л.М., Плотніков О.В. К.: Кондор. 224 с.

2. Глобальна економіка [Електронний ресурс]: Практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>

3. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.

4. Глобальна економіка: навчальний посібник / Д.Г. Лук'яненко та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 164 с.

5. Зовнішньоекономічні операції і контракти: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв [та ін.] - 4-те вид., перероб. і доп. Львів: Магнолія 2006, 2025. 511 с.

6. Інтеграція України в глобальний соціально-економічний простір: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України»; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. Птухи; МОН України; ДННУ «Академія фінансового управління»; КНЕУ ім. В. Гетьмана; ОНЕУ. Київ: КНЕУ, 2019. 287 с.

7. Міжнародна та зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. / В.В. Зінченко, В.Г. Алькема, Бурова О.Б., Петухова О.М., Сотніченко О.А., Штанько Л.О. Видавництво ПП «Магнолія, 2024. 466 с.

ТЕМА 6. СУПЕРЕЧНОСТІ І ДУАЛІЗМ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1. Характеристика сучасного етапу глобалізації: прояви дуалізму.
2. Діапазон і характер критики глобальних економічних процесів.
3. Передумови, принципи і програми антиглобалізму та альтерглобалізму.

Питання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте сучасний етап глобалізації. У чому полягає його дуалізм?
2. Перелічте суперечності, що характерні для сучасного етапу глобалізації. Охарактеризуйте їх.
3. Наведіть основні напрями, якими представлена система критики глобальних процесів. Розкрийте їх зміст.
4. Що передбачає альтерглобалізм як ідеологія?
5. Які основні напрямки критики антиглобалістів?
6. Сукупність антиглобалістських рухів можна розділити на дві групи. На які? Охарактеризуйте їх.
7. У чому полягають основні відмінності між антиглобалізмом та альтерглобалізмом?
8. Які приклади сучасних антиглобалістських або альтерглобалістських рухів ви можете навести?
9. Як суперечності глобалізації впливають на економічний розвиток країн, що розвиваються?
10. Які приклади прояву дуалізму глобалізації можна спостерігати у сучасному світі (економіка, культура, екологія, політика)?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6. СУПЕРЕЧНОСТІ І ДУАЛІЗМ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Подвійна природа глобалізації: інтеграція та фрагментація. Глобалізація як чинник прогресу і цифрової нерівності. Економічне зростання одних країн та відставання інших. Культурна глобалізація: збагачення чи уніфікація культур. Регіоналізація як доповнення й альтернатива глобалізації. Сучасні глобальні кризи як прояви дуалізму глобалізації. Аргументи критики глобалізації: економічні, соціальні, політичні, екологічні. Сильні та слабкі сторони антиглобалістських рухів. Відмінності між альтерглобалізмом і антиглобалізмом. Моделі «глобалізації з людським обличчям».

Питання до підготовки:

1. Сутність сучасного етапу глобалізації та його дуалізм.
2. Основні суперечності глобалізації в економічній, соціальній, культурній та політичній сферах.
3. Аргументи критики глобалізації: економічні, соціальні, екологічні, політичні.
4. Сутність та принципи антиглобалізму.
5. Ідеологія та програми альтерглобалізму.

6. Відмінності між антиглобалізмом та альтерглобалізмом.
7. Сучасні прояви дуалізму глобалізації у світі (приклади з економіки, політики, культури).

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Підготувати есе на тему: «Дуалізм сучасної глобалізації: інтеграція чи фрагментація?»
2. Проаналізувати приклад країни, яка виграла від глобалізації, та країни, яка зазнала негативних наслідків. Визначити причини різних результатів.
3. Скласти аналітичний огляд основних напрямів критики глобалізації (економічний, соціальний, екологічний, політичний).
4. Дослідити конкретний антиглобалістський рух та оцінити його вплив на суспільно-політичні процеси.
5. Підготувати презентацію «Альтерглобалізм як пошук справедливої моделі глобалізації: приклади сучасних ініціатив».

Завдання для групової роботи:

1. Дискусія: «Чи можна подолати суперечності глобалізації, чи вони є її невід'ємною рисою?»
2. Мозковий штурм: «Якою має бути модель глобалізації з людським обличчям?»
3. Рольова гра: «Антиглобалісти vs Альтерглобалісти». Дві групи представляють різні позиції, дискутуючи щодо майбутнього глобалізації.

Теми рефератів:

1. Дуалізм глобалізації: інтеграція та фрагментація.
2. Критика глобалізації: напрями, аргументи та наслідки.
3. Антиглобалізм як суспільно-політичний рух.
4. Альтерглобалізм: сутність, принципи та перспективи розвитку.
5. «Глобалізація з людським обличчям»: пошук справедливої моделі світового розвитку.

Приклади практичних кейсів:

1. Протести у Сіетлі 1999 року проти Всесвітньої торгової організації як приклад антиглобалістського руху.
2. Всесвітній соціальний форум як платформа альтерглобалістів.
3. Рух «Fair Trade» («Чесна торгівля») як спроба створити альтернативну модель глобалізації.

Практична задача "Аналіз суперечностей та дуалізму сучасного етапу глобалізації"

Ситуація:

Ви працюєте в аналітичному центрі, який займається вивченням глобальних економічних процесів. Ваша команда отримала завдання проаналізувати сучасний етап глобалізації, зокрема прояви дуалізму в

глобальних економічних процесах, а також розглянути різноманітні форми критики глобалізації та принципи антиглобалізму та альтерглобалізму.

Завдання:

1. Характеристика сучасного етапу глобалізації: прояви дуалізму:

- Охарактеризуйте сучасний етап глобалізації. Які ключові ознаки та риси цього етапу, що виникають під впливом технологічних змін, інтернаціоналізації бізнесу та розвитку фінансових ринків?

- Проаналізуйте прояви дуалізму на глобальних ринках. Як на сучасному етапі глобалізації виникають суперечності між розвиненими і країнами, що розвиваються, в умовах доступу до ресурсів, технологій та ринків?

2. Діапазон і характер критики глобальних економічних процесів:

- Визначте головні напрямки критики глобалізації з точки зору соціальних, економічних і екологічних аспектів. Які негативні наслідки для національних економік, соціальної нерівності та довкілля є найбільш актуальними?

- Оцініть основні форми критики, зокрема економічний, політичний і соціальний антиглобалізм. Як ці критики проявляються на міжнародній арені та в національних контекстах?

3. Передумови, принципи і програми антиглобалізму та альтерглобалізму:

- Розгляньте основні передумови виникнення антиглобалізму та альтерглобалізму. Які соціально-економічні фактори та події сприяли розвитку цих рухів?

- Охарактеризуйте принципи та програми антиглобалістських і альтерглобалістських рухів. Як вони пропонують змінювати глобальну економічну систему? Які альтернативи глобалізації вони пропонують?

4. Практичний аспект для вашої компанії:

- Уявіть, що ваша компанія планує розширення на нові міжнародні ринки, враховуючи різноманітність поглядів на глобалізацію. Оцініть, як суперечності та дуалізм сучасного етапу глобалізації можуть вплинути на стратегічні рішення вашої компанії.

- Розробіть рекомендації для вашої компанії щодо адаптації до глобалізаційних процесів, враховуючи критику глобалізації з боку антиглобалістів та альтерглобалістів. Як компанія повинна реагувати на виклики, пов'язані з цими рухами?

Вимоги:

- Здобувачі повинні здійснити теоретичний та практичний аналіз суперечностей і дуалізму сучасного етапу глобалізації.

- Оцінити різні погляди на глобалізацію та розробити стратегії для компаній, що враховують ці суперечності.

- Завдання повинно містити аргументовані висновки, засновані на наукових підходах до аналізу глобалізації та її критики.

Загалом задача дає можливість здобувачам глибше зрозуміти прояви дуалізму та суперечностей в глобалізації, а також критичні погляди, що існують на глобальні економічні процеси.

Рекомендована література:

1. Глобалізація: світова економіка та українські реалії: монографія. / Горбач Л.М., Плотніков О.В. К.: Кондор. 224 с.
2. Глобальна економіка [Електронний ресурс]: Практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
3. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.
4. Глобальна економіка: навчальний посібник / Д.Г. Лук'яненко та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 164 с.
5. Зовнішньоекономічні операції і контракти: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв [та ін.] - 4-те вид., перероб. і доп. Львів: Магнолія 2006, 2025. 511 с.
6. Інтеграція України в глобальний соціально-економічний простір: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України»; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. Птухи; МОН України; ДННУ «Академія фінансового управління»; КНЕУ ім. В. Гетьмана; ОНЕУ. Київ: КНЕУ, 2019. 287 с.
7. Міжнародна та зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. / В.В. Зінченко, В.Г. Алькема, Бурова О.Б., Петухова О.М., Сотніченко О.А., Штанько Л.О. Видавництво ПП «Магнолія, 2024. 466 с.
8. Sander N. Understanding the New Global Economy. A European Perspective. Taylor & Francis, 2021. 254 p.
9. Michie J. The Handbook of Globalisation. Cheltenham, UK; Northampton, MA, USA : Edward Elgar Publishing, 2019. 476 p.

ТЕМА 7. ПАРАДОКСАЛЬНА ПРИРОДА ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

1. Глобальні трансформації: їх сутність та основні суперечності.
2. Позитивні та негативні риси глобалізації.
3. Глобальні економічні парадокси: зміст і об'єктивна природа.
4. Глобальні кризи: передумови виникнення і характер протікання.
5. Сутність, види та класифікація фінансових криз.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність поняття «глобальні трансформації».
2. На глобальному ринку капіталів сформовано одразу три парадокси.

Перелічте їх.

3. На які види поділяють глобальні кризи?
4. Що є особливістю сучасних глобальних криз?
5. Які основні передумови світових фінансових криз?
6. Наведіть причини впливу світової кризи на українську економіку.
7. Які наслідки глобальної фінансової кризи для економіки України?
8. У чому проявляється дуалізм позитивних і негативних рис глобалізації?
9. Які приклади глобальних економічних парадоксів можна навести у сучасному світі?
10. Як глобальні фінансові кризи впливають на формування нових моделей міжнародного економічного управління?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7. ПАРАДОКСАЛЬНА ПРИРОДА ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Глобальні трансформації та їх суперечності. Позитивні й негативні риси глобалізації. Глобальні економічні парадокси та їх природа. Передумови та характер глобальних криз. Сутність, види й класифікація фінансових криз.

Питання до підготовки:

1. Сутність поняття «глобальні трансформації» та їхні основні суперечності.
2. Позитивні та негативні риси глобалізації.
3. Глобальні економічні парадокси: їхній зміст і об'єктивна природа.
4. Види глобальних криз і особливості їхнього протікання.
5. Основні передумови виникнення світових фінансових криз.
6. Вплив глобальних фінансових криз на економіки країн, що розвиваються.
7. Наслідки глобальних криз для України.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Підготувати есе на тему: «Глобалізація як джерело можливостей і ризиків: подвійна природа глобальних трансформацій».

2. Дослідити приклад однієї глобальної кризи (1997, 2008, 2020) та проаналізувати її причини та наслідки.
3. Скласти аналітичний огляд «Парадокси сучасної економіки: приклади зі світової практики».
4. Розробити презентацію «Фінансові кризи: класифікація, особливості та уроки для майбутнього».
5. Підготувати аналітичну записку щодо впливу останніх глобальних криз на економіку України.

Завдання для групової роботи:

1. Дискусія: «Чи є глобальні кризи неминучим наслідком глобалізації?»
2. Мозковий штурм: «Які парадокси глобальної економіки є найнебезпечнішими для світового розвитку?»
3. Рольова гра: «Міжнародна економічна конференція». Групи студентів представляють уряд, міжнародні організації та бізнес-структури, пропонуючи рішення щодо подолання глобальної фінансової кризи.

Теми рефератів:

1. Глобальні трансформації та їх суперечності у XXI столітті.
2. Позитивні та негативні риси глобалізації: теоретичний і практичний аспекти.
3. Глобальні економічні парадокси: сутність, прояви та наслідки.
4. Передумови та особливості сучасних глобальних криз.
5. Фінансові кризи як фактор трансформації світової економіки.

Приклади практичних кейсів:

1. Світова фінансова криза 2008–2009 рр. та її наслідки для глобальної економіки.
2. Пандемія COVID-19 як глобальна соціально-економічна та фінансова криза.
3. Енергетична та продовольча криза 2022–2023 рр. у контексті війни росії проти України.

Практична задача "Аналіз глобальних трансформацій та їх парадоксів"

Ситуація:

Ви є консультантами аналітичного центру, який займається дослідженням глобальних економічних трансформацій. Вашій команді доручено підготувати звіт для міжнародної корпорації, яка прагне зрозуміти позитивні та негативні ефекти глобалізації, а також ризики, пов'язані з глобальними економічними парадоксами і кризами.

Завдання:

1. Глобальні трансформації: їх сутність та основні суперечності: - Охарактеризуйте сутність глобальних трансформацій на сучасному етапі. Як

глобалізація та технологічні зміни сприяють глобальним економічним трансформаціям? - Які основні суперечності та парадокси виникають у результаті глобальних змін? Зверніть увагу на прояви цих суперечностей у різних сферах економіки (наприклад, в міжнародній торгівлі, соціальній нерівності та екології).

2. Позитивні та негативні риси глобалізації:**

- Проаналізуйте основні позитивні та негативні риси глобалізації. Як ці риси впливають на розвиток країн з різним рівнем економічного розвитку?

- Оцініть, які країни отримують найбільше вигоди від глобалізації, а які стикаються з найбільшими труднощами. Як країни можуть мінімізувати негативні наслідки глобалізаційних процесів?

3. Глобальні економічні парадокси: зміст і об'єктивна природа:

- Визначте основні глобальні економічні парадокси, які характерні для сучасної економіки. Наприклад, парадокс росту нерівності при зростанні глобального доходу або парадокс високих інвестицій в країни, що стикаються з кризами.

- Оцініть об'єктивну природу цих парадоксів. Які фактори створюють ці суперечності, і чи можна знайти ефективні стратегії для їх подолання?

4. Глобальні кризи. Передумови виникнення і характер протікання:

- Охарактеризуйте основні передумови виникнення глобальних економічних криз. Як макроекономічні фактори (наприклад, надмірний борг, економічна нерівність, глобальні фінансові потоки) можуть стати причинами економічних криз?

- Оцініть характер протікання глобальних криз. Як вони впливають на міжнародні фінансові ринки та національні економіки?

5. Сутність, види та класифікація фінансових криз:

- Розгляньте різні види фінансових криз, зокрема банківські кризи, валютні кризи, боргові кризи. Які з цих криз є найбільш значущими для глобальної економіки?

- Оцініть класифікацію фінансових криз, її застосування для різних економічних регіонів та галузей. Як ці кризи взаємодіють з іншими глобальними економічними процесами?

Практичний аспект для вашої компанії:

1. Розробка стратегії для компанії:

- Уявіть, що ваша компанія планує розширення на нові міжнародні ринки. Оцініть, як глобальні трансформації та їх парадокси можуть вплинути на стратегію вашої компанії.

- Розробіть рекомендації для вашої компанії щодо адаптації до глобальних економічних змін і мінімізації ризиків, пов'язаних з кризами та економічними парадоксами.

Вимоги: - здобувачі повинні провести теоретичний аналіз глобальних трансформацій, їх парадоксів та економічних криз; завдання має включати практичні рекомендації для компаній, що планують адаптувати свою діяльність до умов глобалізації; розробити стратегії для зменшення негативних наслідків від глобальних криз.

Рекомендована література:

1. 1. Глобалізація: світова економіка та українські реалії: монографія. / Горбач Л.М., Плотніков О.В. К.: Кондор. 224 с.
2. Глобальна економіка [Електронний ресурс] : Практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
3. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.
4. Глобальна економіка: навчальний посібник / Д.Г. Лук'яненко та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 164 с.
5. Глобальна економіка: навч. посіб. / за ред. С.І. Архієреєнко. Харків: НТУ "ХПІ", Видавництво Іванченка І. С., 2018. 192 с.
6. Schwab K., Vanham P. Stakeholder Capitalism. A Global Economy that Works for Progress, People and Planet. Wiley, 2021. 304 p.
7. Funke M., Zhong D. The political globalization trilemma revisited: An empirical assessment across countries and over time. Economics & Politics. 2022. Vol. 36, No1.

ТЕМА 8. АЛЬТЕРГЛОБАЛІЗМ ТА ЙОГО ФОРМИ

1. Поняття антиглобалізму та альтерглобалізму в сучасній глобалістиці.
2. Історія становлення і розвитку антиглобального руху.
3. Цілі, завдання, принципи, види діяльності, програми альтерглобалізму.
4. Перспективи розвитку альтерглобалізму.
5. Глобалізація й бідність

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте принципові особливості альтерглобалізму.
2. Наведіть загальні цілі та основні види діяльності антиглобалістів.
3. Програма антиглобалістів передбачає розвиток двох взаємопов'язаних напрямів. Яких? Охарактеризуйте їх.
4. У чому проявляється слабкість антиглобалізму?
5. Наведіть причини загострення бідності та виникнення нерівності в умовах глобалізації.
6. Які історичні етапи становлення антиглобалістського руху можна виділити?
7. У чому полягає відмінність між антиглобалізмом та альтерглобалізмом?
8. Які міжнародні організації та форуми є платформами для розвитку альтерглобалістських ідей?
9. Які перспективи розвитку альтерглобалізму в умовах сучасних глобальних викликів (екологія, нерівність, війни)?
10. Як концепція «глобалізація з людським обличчям» пов'язана з альтерглобалістськими рухами?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 8. АЛЬТЕРГЛОБАЛІЗМ ТА ЙОГО ФОРМИ

Поняття антиглобалізму та альтерглобалізму. Історія становлення антиглобального руху. Цілі, завдання, принципи та програми альтерглобалізму. Відмінності між антиглобалізмом та альтерглобалізмом. Перспективи розвитку альтерглобалізму у сучасному світі. Проблема бідності та нерівності в умовах глобалізації.

Питання до підготовки:

1. Сутність понять «антиглобалізм» та «альтерглобалізм».
2. Історія виникнення антиглобалістського руху та ключові етапи його розвитку.
3. Основні цілі та завдання альтерглобалізму.
4. Принципи та види діяльності альтерглобалістських рухів.
6. Відмінності між антиглобалізмом і альтерглобалізмом.
7. У чому проявляється слабкість антиглобалізму?
8. Причини загострення бідності та нерівності в умовах глобалізації.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Підготувати есе на тему: «Антиглобалізм і альтерглобалізм: порівняльна характеристика».
2. Дослідити приклад конкретного альтерглобалістського руху (Fair Trade, Всесвітній соціальний форум) та його вплив на світові процеси.
3. Скласти аналітичний огляд програм і принципів альтерглобалізму.
4. Підготувати презентацію «Бідність і нерівність як виклик глобалізації: підходи альтерглобалістів».
5. Розробити міні-дослідження: «Перспективи розвитку альтерглобалізму у XXI столітті».

Завдання для групової роботи:

1. Дискусія: «Чи може альтерглобалізм стати реальною альтернативою сучасній моделі глобалізації?»
2. Мозковий штурм: «Якою може бути глобалізація з людським обличчям?»
3. Рольова гра: «Альтерглобалісти vs уряди розвинених країн». Групи відстоюють свої позиції на міжнародному економічному форумі.

Теми рефератів:

1. Історія становлення антиглобалістського руху.
2. Альтерглобалізм як ідеологія: цілі та принципи.
3. «Глобалізація з людським обличчям»: сутність і перспективи.
4. Соціальні та економічні причини розвитку альтерглобалізму.
5. Перспективи альтерглобалістських рухів у XXI столітті.

Приклади практичних кейсів:

1. Протести у Сіетлі 1999 р. проти СОТ як символ антиглобалістського руху.
2. Всесвітній соціальний форум як платформа для поширення ідей альтерглобалізму.
3. Рух «Fair Trade» як приклад альтернативної моделі глобалізації.

Практична задача "Аналіз альтерглобалізму та його вплив на глобалізацію"

Ситуація:

Ви працюєте в аналітичному центрі, який займається вивченням глобалізаційних процесів та їх соціальних наслідків. Вашій команді доручено підготувати звіт для міжнародної корпорації, що хоче оцінити вплив альтерглобалізму на глобалізаційні процеси, а також розглянути соціальні та економічні наслідки глобалізації, зокрема у контексті бідності.

Завдання:

1. Сутність та принципові особливості альтерглобалізму:
 - Охарактеризуйте сутність альтерглобалізму. Які його основні принципи та цілі?

- Проаналізуйте, як альтерглобалізм відрізняється від антиглобалізму, зокрема щодо підходів до глобалізації та міжнародних економічних процесів.

2. Антиглобалістські рухи: ідеологія і програми, мотивація і результати:

- Досліджуйте ідеології та програми антиглобалістських рухів. Які основні ідеї вони висувають і як мотивують свої дії проти глобалізаційних процесів?

- Оцініть основні результати антиглобалістських рухів: як вони вплинули на політику, економіку та міжнародні відносини?

3. Глобалізація й бідність:

- Проаналізуйте, як глобалізація впливає на рівень бідності в різних країнах світу. Які країни або регіони найбільше постраждали від глобалізаційних процесів в контексті економічної нерівності?

- Визначте, чи існують економічні та соціальні стратегії, які можуть допомогти зменшити бідність у країнах, що розвиваються, у результаті глобалізації.

4. Практичний аспект для компанії:

- Уявіть, що ваша компанія планує розширення на нові міжнародні ринки. Оцініть, як альтерглобалізм та його ідеї можуть вплинути на стратегію вашої компанії.

- Розробіть рекомендації для компанії щодо адаптації до глобалізаційних процесів, враховуючи критику альтерглобалістських рухів, і пропозиції щодо зменшення негативних наслідків глобалізації, зокрема у контексті соціальних аспектів, таких як бідність.

Вимоги:

- Здобувачі повинні здійснити глибокий аналіз ідеології альтерглобалізму, її впливу на глобалізацію та бідність.

- Завдання має бути виконано з урахуванням практичних рекомендацій для адаптації компаній до сучасних глобалізаційних викликів.

- Оцінити ефективність антиглобалістських рухів та розробити стратегії для зменшення негативних наслідків глобалізації.

Задача дозволить краще зрозуміти принципи альтерглобалізму, його вплив на економіку і соціальні процеси, а також сформувані стратегії для бізнесу, що працює в умовах глобалізації.

Рекомендована література:

1. Вітер І.І. Концепції економічного розвитку за умов глобалізації. Сучасні економічні теорії: історія, методологія та перспективи розвитку : зб. матеріалів Всеукр. Круглого столу, 10 листоп. 2016 р. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/20485/1/97-102.pdf>

2. Глобалізація: світова економіка та українські реалії: монографія. / Горбач Л.М., Плотніков О.В. К.: Кондор. 2025. 224 с.

3. Глобальна економіка [Електронний ресурс]: Практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>

4. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.
5. Глобальна економіка: навчальний посібник / Д.Г. Лук'яненко та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 164 с.
6. Зовнішньоекономічні операції і контракти: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв [та ін.] - 4-те вид., перероб. і доп. Львів: Магнолія 2006, 2025. 511 с.
7. Інтеграція України в глобальний соціально-економічний простір: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України»; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. Птухи; МОН України; ДННУ «Академія фінансового управління»; КНЕУ ім. В. Гетьмана; ОНЕУ. Київ: КНЕУ, 2019. 287 с.
8. Міжнародна та зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. / В.В. Зінченко, В.Г. Алькема, Бурова О.Б., Петухова О.М., Сотніченко О.А., Штанько Л.О. Видавництво ПП «Магнолія, 2024. 466 с.
9. Подрез О.І., Черепанова В.О. Глобальна економіка та її вимоги до соціальної відповідальності підприємств. Бізнес-інформ, 2023. № 6. С.12-20. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-6-12-20>

ТЕМА 9. ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА «НОВИЙ РЕГІОНАЛІЗМ»

1. Регіоналізація як напрям створення локальних конкурентних переваг регіонів.
2. Рівні, форми та типи міжнародної регіональної інтеграції.
3. «Новий регіоналізм».
4. Тенденції розвитку феномену «нового регіоналізму» в умовах глобалізації.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність поняття «регіоналізація».
2. Окресліть основні аспекти впливу на регіональний розвиток глобальних і локальних процесів.
3. Охарактеризуйте термін «глокальність».
4. Дайте коротку характеристику особливостям феномену «нової регіоналізації».
5. Розкрийте форми процесу регіоноутворення
6. Які основні форми міжнародної регіональної економічної інтеграції.
7. Охарактеризуйте форми міжнародної регіональної економічної інтеграції.
8. Які ключові відмінності між традиційним та «новим» регіоналізмом?
9. Які приклади сучасних інтеграційних об'єднань можна навести для підтвердження тенденцій «нового регіоналізму»?
10. Як регіоналізація впливає на позиції країн у глобальній економіці?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 9. ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА «НОВИЙ РЕГІОНАЛІЗМ»

Регіоналізація як чинник створення конкурентних переваг. Рівні, форми та типи міжнародної регіональної інтеграції. Сутність і особливості «нового регіоналізму». Тенденції розвитку регіоналізації у сучасному глобалізованому світі.

Питання до підготовки:

1. Сутність поняття «регіоналізація».
2. Основні аспекти впливу глобальних і локальних процесів на розвиток регіонів.
3. Поняття «глокальність» та його значення в сучасній економіці.
4. Особливості феномену «нової регіоналізації».
5. Форми процесу регіоноутворення.
6. Основні форми міжнародної регіональної економічної інтеграції.
7. Характеристика рівнів регіональної інтеграції за моделлю Б. Баласси.
8. Ключові відмінності між традиційним та «новим» регіоналізмом.
9. Приклади сучасних інтеграційних об'єднань як прояв «нового регіоналізму».
10. Вплив регіоналізації на позиції країн у глобальній економіці.

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Підготувати есе на тему: «Новий регіоналізм як форма глобальної інтеграції».
2. Проаналізувати приклад конкретного регіонального об'єднання (ЄС, USMCA, ASEAN, AfCFTA) та його вплив на світову економіку.
3. Скласти аналітичний огляд: «Регіоналізація як відповідь на глобальні виклики XXI століття».
4. Розробити презентацію «Типи та рівні міжнародної економічної інтеграції: сучасні приклади».
5. Підготувати дослідження: «Роль регіоналізації у формуванні конкурентних переваг країн».

Завдання для групової роботи:

1. Дискусія: «Чи є регіоналізація альтернативою глобалізації?»
2. Мозковий штурм: «Як регіональні інтеграційні об'єднання можуть посилити позиції країн у глобальній економіці?»
3. Рольова гра: «Переговори про створення регіонального економічного блоку». Групи представляють країни з різними інтересами й мають досягти спільної угоди.

Теми рефератів:

1. Регіоналізація як складова сучасної глобальної економіки.
2. «Новий регіоналізм» та його ключові риси.
3. Порівняльний аналіз форм і рівнів міжнародної економічної інтеграції.
4. Приклади сучасних регіональних інтеграційних об'єднань та їх роль у світовій економіці.
5. Взаємозв'язок глобалізації та регіоналізації у XXI столітті.

Приклади практичних кейсів:

1. Європейський Союз як приклад найуспішнішої інтеграційної моделі у світі.
2. Північноамериканська угода про вільну торгівлю (NAFTA/USMCA) та її вплив на економіки США, Канади й Мексики.
3. Африканська континентальна зона вільної торгівлі (AfCFTA) як новий центр економічного зростання.

Практична задача "Аналіз нового регіоналізму в контексті глобальної економіки"**Ситуація:**

Ви є консультантами міжнародної корпорації, яка планує адаптувати свою стратегію до сучасних умов глобалізації та регіоналізації. Керівництво компанії хоче зрозуміти, як феномен «нового регіоналізму» може вплинути на конкурентоспроможність компанії на регіональних ринках, а також які форми та рівні міжнародної регіональної інтеграції найкраще підходять для її розвитку.

Завдання:

1. Регіоналізація як напрям створення локальних конкурентних переваг регіонів:

- Охарактеризуйте сутність регіоналізації як напрямку створення конкурентних переваг для регіонів. Як регіональні економічні об'єднання можуть допомогти окремим країнам та підприємствам у збереженні конкурентоспроможності?

- Проаналізуйте, як локальні конкурентні переваги можуть бути використані для розвитку бізнесу в різних регіонах (наприклад, через зниження бар'єрів для торгівлі, підтримку інфраструктури чи інвестицій).

2. Рівні, форми, типи міжнародної регіональної інтеграції та «Новий регіоналізм»:

- Охарактеризуйте різні рівні і форми міжнародної регіональної інтеграції, зокрема економічні, політичні, культурні. Наведіть приклади успішних регіональних об'єднань (наприклад, ЄС, АСЕАН, МЕРКОСУР).

- Розкрийте поняття «нового регіоналізму». Як він відрізняється від традиційного регіоналізму? Які тенденції нової регіональної інтеграції спостерігаються в умовах сучасної глобалізації?

3. Тенденції розвитку феномену «нового регіоналізму» за сучасних умов глобалізації:

- Проаналізуйте основні тенденції розвитку «нового регіоналізму» в умовах сучасної глобалізації. Як зміни в міжнародній політиці, економіці, технологіях впливають на розвиток регіональних інтеграційних процесів?

- Оцініть роль «нового регіоналізму» в підвищенні стійкості національних економік до глобальних криз (економічних, політичних чи екологічних).

4. Практичний аспект для вашої компанії:

- Уявіть, що ваша компанія планує експансію на нові регіональні ринки в рамках міжнародної регіональної інтеграції. Оцініть, як вашій компанії можна використовувати регіоналізацію для досягнення конкурентних переваг на цих ринках.

- Розробіть стратегію для вашої компанії, яка враховує тенденції «нового регіоналізму» та максимально використовує регіональні інтеграційні процеси для розвитку бізнесу.

Вимоги:

- Здобувачі повинні здійснити детальний аналіз «нового регіоналізму», його тенденцій і впливу на розвиток міжнародної економіки.

- Завдання повинно містити приклади реальних регіональних інтеграційних процесів, оцінку їх переваг і недоліків для компаній.

- Розробити стратегії для бізнесу з урахуванням специфіки нового регіоналізму.

Рекомендована література:

1. Глобалізація: світова економіка та українські реалії: монографія. / Горбач Л.М., Плотніков О.В. К.: Кондор. 2025 224 с.
2. Глобальна економіка: практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
3. Глобальна економіка : навч. посіб. / О.В. Довгаль, У.Я. Андрусів, О.В. Ткаліч, О.С. Павленко. Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с.
4. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.
5. Глобальна економіка: навчальний посібник / Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко, Н. В. Проскурніна, Ю. О. Світлична. Харків: Видавництво «Форт», 2016. 358 с.
6. Глобальна економіка: навч. посіб. / за ред. С.І. Архієреєнко. Харків: НТУ "ХПІ", Видавництво Іванченка І. С., 2018. 192 с.
7. Глобальна економіка: практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
8. Грінько І.М. Глобальна економіка : підручник / І.М. Грінько; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 111 с.
9. Довгаль О.В., Андрусів У.Я., Ткаліч О.В., Павленко О.С. Глобальна економіка : навч. посіб. Івано- Франківськ: ФОП Супрун В.П. 2019. 262 с.
10. Рокоча В. В. Геоекономіка та глобальні стратегії українського бізнесу (антикризовий аспект): навчальний посібник. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 352 с.

ТЕМА 10. ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА ЯК ПРОГНОСТИЧНА РЕАЛЬНІСТЬ

1. Особливості сучасного стану глобалізації та можливості її кількісного вимірювання.
2. Глобальні фінансово-економічні кризи.
3. Підходи, умови і фактори визначення перспектив глобалізації.
4. Прогностичні сценарії розвитку глобалізації.

Питання для самоконтролю:

1. Індекс рівня глобалізації країн світу. Сутність економічної, соціальної і політичної глобалізації.
2. Розрахунок індексу рівня глобалізації країн світу (KOF Index of Globalization. Method of Calculation).
3. Можливості кількісних вимірів глобальних процесів і визначення індексу глобального розвитку країн світу.
4. Основні ознаки «нової глобалізації» за Дж. Саксом.
5. Головні суб'єкти «нової глобалізації».
6. Визначальні риси сучасного етапу глобалізації.
7. Основна специфіка нової форми глобалізації, яка відповідає китайській версії капіталізму.
8. Особливості глобальної фінансової кризи 2008 р. і шляхи її подолання.
9. Принципові підходи до прогнозування глобалізації.
10. Основні умови і фактори визначення перспектив глобалізації.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 10. ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА ЯК ПРОГНОСТИЧНА РЕАЛЬНІСТЬ

Особливості сучасного стану глобалізації та кількісного її вимірювання. Глобальні фінансово-економічні кризи. Підходи, умови та фактори визначення перспектив глобалізації. Прогностичні сценарії розвитку глобалізації.

Питання до підготовки:

1. Які особливості має сучасний стан глобалізації?
2. Які методи кількісного вимірювання глобалізації застосовуються (індекси KOF, HDI, WEF тощо)?
3. Які основні глобальні фінансово-економічні кризи найбільше вплинули на світову економіку у XX–XXI ст.?
4. Які підходи до прогнозування глобалізації ви знаєте?
5. Які фактори визначають перспективи глобалізації (економічні, політичні, соціальні, технологічні, екологічні)?
6. Які сценарії розвитку глобалізації можна виокремити (інтеграційний, регіоналізаційний, фрагментаційний, «зелений», цифровий)?
7. Які чинники визначають оптимістичні та песимістичні прогнози глобалізації?

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Підготувати есе на тему: «Глобалізація як прогностична реальність: виклики та можливості».
2. Проаналізувати приклад однієї глобальної фінансово-економічної кризи (1997, 2008, 2020, 2022) та визначити її вплив на глобалізаційні процеси.
3. Скласти аналітичний огляд: «Песимістичні та оптимістичні сценарії розвитку глобалізації у XXI столітті».
4. Розробити презентацію «Кількісні методи вимірювання глобалізації: сучасні індекси та показники».
5. Підготувати дослідження: «Фактори, що визначають перспективи глобалізації у найближчі десятиліття».

Завдання для групової роботи:

1. Дискусія: «Чи можливе повернення до націоналізму та деглобалізації у сучасному світі?»
2. Мозковий штурм: «Які сценарії глобалізації найбільш реалістичні для періоду до 2035 року?»
3. Рольова гра: «Міжнародний економічний форум-2030». Групи представляють уряди, корпорації, міжнародні організації й громадські рухи, відстоюючи власне бачення сценаріїв глобалізації.

Теми рефератів:

1. Сучасний стан глобалізації: тенденції та індикатори.
2. Глобальні фінансово-економічні кризи як фактор трансформації світової економіки.
3. Методи прогнозування глобалізації: теоретичні підходи та практичні інструменти.
4. Сценарії розвитку глобалізації: інтеграційний, регіоналізаційний, фрагментаційний, «зелений», цифровий.
5. Роль технологій та інновацій у формуванні майбутнього глобальної економіки.

Практична задача «Прогнозування глобалізації та бізнес-стратегії»

Ситуація:

Ви є аналітиками міжнародної консалтингової компанії, яка працює над стратегічним плануванням для глобальних корпорацій. Клієнт зацікавлений у прогнозуванні сценаріїв глобалізації до 2035 року, щоб адаптувати свої інвестиційні та торговельні стратегії.

Завдання:

1. Особливості сучасного стану глобалізації:
 - Охарактеризуйте сучасний стан глобалізації, її ключові індикатори (KOF Index, HDI, індекси цифрової економіки).
 - Проаналізуйте, які тенденції свідчать про посилення, а які — про гальмування глобалізаційних процесів.
2. Глобальні фінансово-економічні кризи як фактор трансформації:

- Визначте головні риси глобальних криз останніх десятиліть (1997, 2008, 2020, 2022).
 - Поясніть, як глобальні кризи змінюють траєкторію розвитку світової економіки та бізнес-середовища.
3. Прогностичні підходи та сценарії глобалізації:
- Проаналізуйте оптимістичний, песимістичний і реалістичний сценарії розвитку глобалізації.
 - Оцініть, який із сценаріїв є найбільш імовірним у середньостроковій перспективі (10–15 років).
4. Практичний аспект для бізнесу:
- Уявіть, що ваша компанія планує інвестувати у високотехнологічні та екологічні проєкти в різних регіонах світу.
 - Розробіть бізнес-стратегію з урахуванням різних сценаріїв глобалізації (наприклад, «зелена глобалізація», цифрова глобалізація, світ регіональних блоків).
 - Визначте ризики та можливості для компанії у кожному сценарії.

Вимоги:

- Виконати детальний аналіз сучасного стану глобалізації та її прогнозних сценаріїв.
- Навести приклади реальних глобальних криз та оцінити їх вплив на світову економіку.
- Запропонувати бізнес-стратегії, що враховують як позитивні, так і негативні сценарії глобалізації.
- Обов'язково застосувати конкретні приклади з міжнародної практики (ЄС, США, Китай, BRICS).

Рекомендована література:

1. Глобалізація: світова економіка та українські реалії: монографія. / Горбач Л.М., Плотніков О.В. К.: Кондор. 2025 224 с.
2. Глобальна економіка: практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
3. Глобальна економіка : навч. посіб. / О.В. Довгаль, У.Я. Андрусів, О.В. Ткаліч, О.С. Павленко. Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с.
4. Глобальна економіка: навч. посіб. / за ред. С.І. Архієреєнко. Харків: НТУ "ХПІ", Видавництво Іванченка І. С., 2018. 192 с.
5. Глобальна економіка: практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
6. Грінько І.М. Глобальна економіка : підручник / І.М. Грінько; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 111 с.
7. Довгаль О.В., Андрусів У.Я., Ткаліч О.В., Павленко О.С. Глобальна економіка : навч. посіб. Івано- Франківськ: ФОП Супрун В.П. 2019. 262 с.

8. Рокоча В. В. Геоeкономіка та глобальні стратегії українського бізнесу (антикризовий аспект): навчальний посібник. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 352 с.

10. Черепанова В., Перерва П., Подрез О. Глобалізація економічного розвитку зарубіжних країн. *Теоретичні та практичні аспекти забезпечення розвитку фінансово-економічних систем в умовах трансформаційних змін* : зб. тез доп. міжвуз. наук.-практ. конф., 23 листопада 2023 р.: електрон. вид. / гол. оргком. Р. О. Кайдалов ; Нац. акад. Нац. гвардії України. Електрон. текст. дані. Харків, 2023. С. 154-156. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/71555>

11. Черепанова В., Перерва П., Подрез О. Глобалізація як передумова міжнародних стратегій економічного розвитку. *Слобожанські наукові читання: соціально-економічні та гуманітарно-правові виміри* : [матеріали] Всеукр. наук.-практ. конф. [студентів та аспірантів], 17-18 жовтня 2023 р. / ред. кол.: Н.С. Краснокутська [та ін.]; відп. за вип. Н.М. Волоснікова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Електрон. текст. дані. Харків, 2023. С. 348-353. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/70385>; <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/70542>

12. Sander H. *Understanding the New Global Economy. A European Perspective*. Taylor & Francis, 2021. 254 p.

13. Schwab K., Vanham P. *Stakeholder Capitalism. A Global Economy that Works for Progress, People and Planet*. Wiley, 2021. 304 p.

14. Krugman Paul, Maurice Obstfeld and Marc Melitz. *International Economics: Theory and Policy*. Harlow, England : Pearson, 11th edition, 2018. 800 p

15. Michie J. *The Handbook of Globalisation*. Cheltenham, UK; Northampton, MA, USA : Edward Elgar Publishing, 2019. 476 p.

ТЕМА 11. РЕГУЛЯТИВНІ МЕХАНІЗМИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

1. Сутність держави, її функції
2. Управлінські функції державної влади, країнова варіативність механізмів державного управління
3. Трансформація функцій держави в умовах глобалізації
4. Глобальна інституалізація економічного розвитку
5. Регулятивний потенціал міжнародних економічних організацій
6. Роль суспільних інститутів у глобальних економічних процесах

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає сутність держави та які її основні економічні функції?
2. Які управлінські функції державної влади виокремлюють у сучасній економіці?
3. У чому проявляється країнова варіативність механізмів державного управління?
4. Як глобалізація трансформує функції держави у світовій економіці?
5. Що означає поняття «глобальна інституалізація економічного розвитку»?
6. Які міжнародні економічні організації мають найбільший регулятивний потенціал?
7. Яку роль відіграють суспільні інститути в глобальних економічних процесах?
8. Чим відрізняється національний і глобальний рівень регулятивних механізмів?
9. Як співвідносяться державне управління та діяльність міжнародних організацій у сфері економіки?
10. Які виклики постають перед державою як регулятором у сучасній глобалізованій економіці?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11. РЕГУЛЯТИВНІ МЕХАНІЗМИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Держава, її економічні функції. Управлінські функції державної влади. Фактори якості державного управління. Країнова варіативність механізмів державного управління. Трансформація функцій держави у глобальній економіці. Глобальний фінансовий олігархічний капітал і гіперфінансіалізація як локомотив системної кризи економіки. Роль інституту держави у глобальній економіці. Глобальна інституалізація економічного розвитку. Суб'єкти глобального управління. Проблема формування керівної еліти і її вплив на систему глобального управління. Регулятивний потенціал міжнародних економічних організацій. Війни «нових поколінь» як методи управління світовою економікою, інструменти геоекономічного і геофінансового експансіонізму. Посилення плановірності і ролі суспільних інститутів у глобальному управлінні. Формування розвитку світової економічної системи «у непередбачуваному хаосі».

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 11. РЕГУЛЯТИВНІ МЕХАНІЗМИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Питання до підготовки:

1. Які основні функції держави у глобальній економіці?
2. У чому полягає управлінський потенціал державної влади в умовах глобалізації?
3. Як змінюються функції держави в умовах інтеграційних та глобалізаційних процесів?
4. У чому сутність глобальної інституалізації економічного розвитку?
5. Які основні міжнародні економічні організації мають найбільший регулятивний вплив на світову економіку?
6. Яка роль суспільних інститутів (НУО, професійні асоціації, глобальні рухи) у регулятивних механізмах світової економіки?
7. Як міжнародні кризи (фінансові, енергетичні, екологічні) змінюють регулятивні механізми глобальної економіки?
8. Чим відрізняється вплив держави та міжнародних організацій у глобальному регулюванні?

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Підготувати есе на тему: «Функції держави у глобальній економіці: традиційні та трансформаційні аспекти».
2. Дослідити діяльність однієї міжнародної організації (СОТ, МВФ, Світовий банк, ОЕСР) та оцінити її регулятивний вплив на глобальні економічні процеси.
3. Скласти аналітичний огляд: «Роль суспільних інститутів у формуванні глобальної економічної політики».
4. Розробити презентацію «Глобальна інституалізація економічного розвитку: інструменти та виклики».
5. Підготувати дослідження: «Регулятивні механізми держави в умовах глобальної фінансової нестабільності».

Завдання для групової роботи:

1. Дискусія: «Чи зберігає держава провідну роль у глобальній економіці, чи її замінюють міжнародні організації?»
2. Мозковий штурм: «Які механізми потрібні для подолання дисбалансів світової економіки (фінансових, торговельних, екологічних)?»
3. Рольова гра: «Міжнародні переговори щодо регулювання глобальної економіки». Групи представляють уряди, міжнародні організації, бізнес та громадянське суспільство й формують спільну угоду.

Теми рефератів:

1. Держава та її функції у глобальній економіці.
2. Регулятивний потенціал міжнародних економічних організацій.
3. Суспільні інститути у глобальному економічному регулюванні.

4. Глобальна інституалізація економічного розвитку: сутність і перспективи.

5. Трансформація функцій держави в умовах глобалізації.

Практична задача «Регулятивні механізми в умовах глобальних криз»

Ситуація:

Ви є експертами міжнародного аналітичного центру, який консультує уряди та бізнес щодо стратегії дій у глобальній економіці. Клієнт (велика корпорація та уряд однієї країни) хоче зрозуміти, які регулятивні механізми найбільш ефективні для подолання глобальних економічних криз і як поєднати державне регулювання з міжнародними механізмами.

Завдання:

1. Функції держави в умовах глобалізації:
 - Охарактеризуйте традиційні та нові функції держави у світовій економіці.
 - Визначте, які функції є найбільш критичними в умовах глобальних криз (економічних, екологічних, соціальних).
2. Регулятивний потенціал міжнародних організацій:
 - Проаналізуйте роль МВФ, СОТ, Світового банку та ОЕСР у стабілізації світової економіки.
 - Наведіть приклади успішного та неуспішного регулювання.
3. Суспільні інститути як механізми впливу:
 - Розкрийте роль міжнародних неурядових організацій (Greenpeace, Fair Trade International тощо) у регулятивних процесах.
 - Поясніть, як суспільні інститути впливають на бізнес через глобальні стандарти (CSR, ESG, екологічні угоди).
4. Практичний аспект для клієнта:
 - Розробіть рекомендації для держави і корпорації щодо ефективного використання регулятивних механізмів.
 - Визначте, які ризики та можливості створюють різні рівні регулювання (національний, регіональний, глобальний).

Рекомендована література:

1. Білорус О. Глобалістика – нова синтетична наука / О. Білорус, В. Власов. *Вісн. НАН України*. 2020. №3. С. 17–26.
2. Глобалізація: світова економіка та українські реалії: монографія. / Горбач Л.М., Плотніков О.В. К.: Кондор. 224 с.
3. Глобальна економіка: практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
4. Глобальна економіка : навч. посіб. / О.В. Довгаль, У.Я. Андрусів, О.В. Ткаліч, О.С. Павленко. Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с.

5. Глобальна економіка: навчальний посібник / Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко, Н. В. Проскурніна, Ю. О. Світлична. Харків: Видавництво «Форт», 2016. 358 с.
6. Глобальна економіка: навч. посіб. / за ред. С.І. Архієреєнко. Харків: НТУ "ХПІ", Видавництво Іванченка І. С., 2018. 192 с.
7. Глобальна економіка: практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
8. Грінько І.М. Глобальна економіка : підручник / І.М. Грінько; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 111 с.
9. Довгаль О.В., Андрусів У.Я., Ткаліч О.В., Павленко О.С. Глобальна економіка : навч. посіб. Івано- Франківськ: ФОП Супрун В.П. 2019. 262 с.
10. Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І. Глобальна економіка: підручник. Львів : Видавництво ЛКА, 2014. 704 с.
11. Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин. Львів : Видавництво ЛКА, 2015. 594 с.
12. Неоекономіка та імперативи розвитку підприємництва: монографія / І.М. Репіна та ін. Київ: КНЕУ, 2021. 243 с.
13. Стратегії конкурентного розвитку у глобальній економіці: монографія / [А.М. Поручник, Я.М. Столярчук, А.М. Колот] ; за заг. ред. А.М. Поручника та Я.М. Столярчук ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». Електрон. текст. дані. Київ : КНЕУ, 2016. 332 с.
14. Sander H. Understanding the New Global Economy. A European Perspective. Taylor & Francis, 2021. 254 p.
15. Schwab K., Vanham P. Stakeholder Capitalism. A Global Economy that Works for Progress, People and Planet. Wiley, 2021. 304 p.
16. Krugman Paul, Maurice Obstfeld and Marc Melitz. International Economics: Theory and Policy. Harlow, England : Pearson, 11th edition, 2018. 800 p
17. Louka E. The Global Economic Order. The International Law and Politics of the Financial and Monetary System. Edward Elgar Publishing, 2020. 416 p.
18. Michie J. The Handbook of Globalisation. Cheltenham, UK; Northampton, MA, USA : Edward Elgar Publishing, 2019. 476 p.

ТЕМА 12. МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

1. Загальні підходи до визначення стратегії.
2. Моделі економічного розвитку.
3. Поняття міжнародної системи, глобальної системи.
4. Стратегії Європейського Союзу: мета і результат
5. США та Китай: національні стратегії і можливі сценарії відносин.
6. Міжнародні стратегії на прикладі декількох глобальних акторів.
7. Перспективні сценарії глобального економічного розвитку.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає сутність міжнародних стратегій глобалізації?
2. Які основні підходи до визначення стратегії у глобалізації?
3. Які моделі економічного розвитку виділяють у сучасній глобалістиці?
4. Чим відрізняються поняття «міжнародна система» та «глобальна система»?
5. Які цілі та результати стратегій Європейського Союзу?
6. Які основні риси національних стратегій США та Китаю у глобалізації?
7. Які можливі сценарії розвитку відносин між США та Китаєм?
8. Які міжнародні стратегії реалізують глобальні актори (наприклад, BRICS, G20, Африканський Союз)?
9. Які перспективні сценарії глобального економічного розвитку виділяють науковці?
10. Які фактори впливають на формування міжнародних стратегій глобалізації у XXI столітті?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 12. МІЖНАРОДНІ СТРАТЕГІЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Загальні підходи до визначення стратегії глобалізації. Моделі економічного розвитку. Відмінність між міжнародною та глобальною системами. Стратегії Європейського Союзу, США та Китаю. Приклади стратегій глобальних акторів (BRICS, G20, Африканський Союз). Перспективні сценарії розвитку глобальної економіки.

Питання до підготовки:

1. У чому полягає сутність міжнародних стратегій глобалізації?
2. Які основні підходи застосовуються для визначення стратегії у глобальному вимірі?
3. Які моделі економічного розвитку (неоліберальна, соціально-ринкова, державно-капіталістична, модель сталого розвитку) найбільш поширені у XX–XXI ст.?
4. Чим відрізняються поняття «міжнародна система» та «глобальна система»?
5. Які стратегічні пріоритети визначає Європейський Союз?

6. У чому полягає стратегія США у глобальній економіці?
7. Які ключові елементи стратегії Китаю (ініціатива «Один пояс, один шлях», цифровізація, інновації)?
8. Які стратегії глобальних акторів (BRICS, G20, Африканський Союз) впливають на світову економіку?
9. Які сценарії глобального економічного розвитку є найбільш перспективними (інтеграційний, регіоналізаційний, біполярний, «зелений», цифровий)?
10. Як міжнародні стратегії впливають на баланс співпраці й конкуренції у світі?

Завдання для індивідуальної роботи:

1. Підготувати есе на тему: «Міжнародні стратегії глобалізації: між конкуренцією та співпрацею».
2. Проаналізувати одну національну стратегію глобалізації (ЄС, США чи Китай) та визначити її сильні й слабкі сторони.
3. Скласти аналітичний огляд: «BRICS і G20 як альтернативні центри формування міжнародних стратегій глобалізації».
4. Розробити презентацію «Перспективні сценарії розвитку глобальної економіки: інтеграція, регіоналізація, зелена та цифрова глобалізація».
5. Підготувати дослідження: «Стратегія сталого розвитку як глобальна модель майбутнього».

Завдання для групової роботи:

1. Дискусія: «Чи можливий баланс між стратегіями США та Китаю у XXI столітті?»
2. Мозковий штурм: «Якою буде глобальна економічна система до 2040 року?»
3. Рольова гра: «Глобальний економічний саміт». Групи представляють ЄС, США, Китай, BRICS і обговорюють спільну стратегію розвитку.

Теми рефератів:

1. Європейський Союз: стратегія економічної інтеграції та зеленої трансформації.
2. Національна стратегія США у глобалізації: лідерство чи протекціонізм?
3. Китай і «Один пояс, один шлях» як глобальна економічна стратегія.
4. BRICS та G20: роль у формуванні нових глобальних стратегій.
5. Перспективні сценарії розвитку глобальної економіки у XXI ст.

Приклади практичних кейсів:

1. Ініціатива «Один пояс, один шлях» (Belt and Road Initiative) як приклад китайської стратегії глобалізації.
2. «Зелений курс ЄС» (European Green Deal) як стратегія сталого розвитку.
3. BRICS і створення Нового банку розвитку як спроба альтернативи західним фінансовим інститутам.
4. Торговельні війни США–Китай як приклад конфлікту стратегій глобалізації.

Практична задача «Стратегії глобалізації: баланс інтересів глобальних акторів»

Ситуація:

Ви є аналітиками міжнародної дослідницької групи, яка готує звіт для Світового економічного форуму. Перед вами стоїть завдання оцінити основні міжнародні стратегії глобалізації провідних акторів (ЄС, США, Китай, BRICS) та визначити можливі сценарії розвитку глобальної економіки до 2040 року. Замовники хочуть зрозуміти, які ризики й можливості несе конкуренція та співпраця між глобальними силами, а також як це вплине на бізнес і держави.

Завдання:

1. Порівняння стратегій глобалізації:
 - Проаналізуйте стратегічні пріоритети ЄС, США та Китаю у глобалізації (економіка, інновації, екологія, геополітика).
 - Визначте спільні та відмінні риси цих стратегій.
2. Роль глобальних акторів:
 - Оцініть значення BRICS та G20 як нових центрів глобального стратегування.
 - Проаналізуйте, як вони можуть змінити баланс сил у глобальній економіці.
3. Сценарії розвитку:
 - Запропонуйте три сценарії розвитку міжнародних стратегій глобалізації до 2040 року:
 - Оптимістичний (баланс інтересів, спільне вирішення глобальних проблем).
 - Песимістичний (торговельні війни, регіоналізація, зростання конфліктів).
 - Реалістичний (поєднання конкуренції та співпраці).
4. Практичний аспект для бізнесу та держав:
 - Складіть рекомендації для транснаціональних корпорацій щодо адаптації до різних сценаріїв.
 - Запропонуйте заходи для урядів країн, що розвиваються, які допоможуть зберегти конкурентоспроможність у різних умовах глобалізації.

Вимоги:

- Виконати порівняльний аналіз стратегій США, Китаю, ЄС і BRICS.

- Навести приклади реальних стратегічних ініціатив (Belt and Road Initiative, Європейський зелений курс, торговельні угоди США).
- Сформуувати не менше трьох прогнозних сценаріїв.
- Скласти практичні рекомендації для бізнесу і держав з урахуванням ризиків та можливостей.

Рекомендована література:

1. Ведернікова С.В. Сучасні тренди розвитку глобалізації. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2017. №5. С. 16–21
2. Глобальна економіка: практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
3. Глобальна економіка : навч. посіб. / О.В. Довгаль, У.Я. Андрусів, О.В. Ткаліч, О.С. Павленко. Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с.
4. Глобальна економіка: навч. посіб. / за ред. С.І. Архієреєнко. Харків: НТУ "ХПІ", Видавництво Іванченка І. С., 2018. 192 с.
5. Глобальна економіка: практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
6. Грінько І.М. Глобальна економіка : підручник / І.М. Грінько; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 111 с.
7. Довгаль О.В., Андрусів У.Я., Ткаліч О.В., Павленко О.С. Глобальна економіка : навч. посіб. Івано- Франківськ: ФОП Супрун В.П. 2019. 262 с.
8. Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин. Львів : Видавництво ЛКА, 2015. 594 с.
9. Посохов І.М., Перерва П.Г. Матросова В.О., Черепанова В.О., Дюжев В.Г. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І.М. Посохов [та ін.] ; ред. І.М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. Харків: НТУ "ХПІ", 2016. 450 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/23622>
10. Рокоча В. В. Геоекономіка та глобальні стратегії українського бізнесу (антикризовий аспект): навчальний посібник. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 352 с.
11. Ринейська Л.С. Роль міжнародних організацій у формуванні міжнародних стратегій економічного розвитку. *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/56.pdf
12. Стратегії конкурентного розвитку у глобальній економіці: монографія / [А.М. Поручник, Я.М. Столярчук, А.М. Колот] ; за заг. ред. А.М. Поручника та Я.М. Столярчук ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». Електрон. текст. дані. Київ : КНЕУ, 2016. 332 с.

13. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року. 2017. URL: http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf.

14. Черепанова В., Перерва П., Подрез О. Глобалізація як передумова міжнародних стратегій економічного розвитку. *Слобожанські наукові читання: соціально-економічні та гуманітарно-правові виміри* : [матеріали] Всеукр. наук.-практ. конф. [студентів та аспірантів], 17-18 жовтня 2023 р. / ред. кол.: Н.С. Краснокутська [та ін.]; відп. за вип. Н.М. Волоснікова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Електрон. текст. дані. Харків, 2023. С. 348-353. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/70385>; <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/70542>

15. Grazia Ietto-Gillies. Transnational corporations and international production: concepts, theories, and effects. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 2019. 568 p.

ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

Антиглобалізм – суспільно-політичний рух проти наслідків глобалізації.

Альтерглобалізм – концепція реформування глобалізації на засадах соціальної справедливості та сталого розвитку.

Глобалізація – це багатовимірний і динамічний процес зростаючої взаємозалежності національних економік, політичних систем, культур та соціальних інститутів, що зумовлює формування єдиного світового простору руху товарів, капіталу, робочої сили, інформації та технологій.

Глобальна економіка – це інтегрована система господарських зв'язків і процесів, що охоплює національні та регіональні економіки світу, у якій виробництво, розподіл і споживання благ здійснюється на основі міжнародного поділу праці, глобальних фінансових ринків і транснаціональних корпорацій.

Глобалізація економіки – процес інтеграції національних економік у єдиний світовий економічний простір.

Глобальні трансформації – масштабні зміни у світовій економіці, політиці, культурі.

Глобальні кризи – системні потрясіння (економічні, фінансові, екологічні, соціальні).

Глобалізм – це ідеологічна концепція та світоглядна парадигма, яка обґрунтовує необхідність поглиблення процесів глобалізації, інтеграції світових систем і формування єдиних правил функціонування економіки, політики та культури.

Глобалістика – міждисциплінарна наукова галузь, що досліджує глобальні процеси, проблеми та тенденції розвитку людства, їхні соціально-економічні, політичні, культурні та екологічні наслідки.

Глобальна економічна політика – це система міжнародних заходів, інституційних механізмів і регуляторних норм, спрямованих на координацію економічної діяльності між державами з метою забезпечення стабільності глобальної економіки.

Глобальне управління – це сукупність механізмів, інституцій і правил, які забезпечують координацію діяльності держав, міжнародних організацій, корпорацій і громадянського суспільства в умовах глобалізації.

Принципи глобального управління – це нормативно-ціннісні засади (відповідальність, багатосторонність, справедливість, прозорість, інклюзивність), які визначають організацію й функціонування глобальних інституцій управління.

Глобальний економічний порядок – це система норм, інститутів і правил, які визначають архітектуру світової економіки, розподіл економічної влади та управління глобальними ресурсами.

Глобальний ринок – це інтегрований простір міжнародної торгівлі товарами, послугами, фінансами та технологіями, що формується на основі лібералізації зовнішньоекономічних відносин і розвитку інформаційних технологій.

Глобальні фінансові ринки – інтегрований простір руху капіталів і цінних паперів.

Глобальний ринок праці – система міжнародної міграції робочої сили, формування глобальних стандартів праці.

Глобальні індекси – це кількісні показники, які вимірюють різні аспекти розвитку країн та їх конкурентоспроможність (наприклад, Індекс глобальної конкурентоспроможності, Індекс людського розвитку, Індекс економічної свободи).

Глобальні сценарії – альтернативні варіанти розвитку світового господарства (оптимістичний, кризовий, інноваційний).

Детермінанти – це ключові фактори або чинники, що визначають напрям і характер розвитку глобальних економічних процесів (наприклад, технологічний прогрес, фінансова інтеграція, міжнародна політика).

Дуалізм глобалізації – поєднання позитивних і негативних наслідків глобалізації (економічне зростання vs нерівність).

Економічна глобалізація – це процес зростаючої інтеграції національних економік у єдиний світовий економічний простір через міжнародну торгівлю, інвестиції, фінанси та технології.

Економічна роль держави – функції та інструменти державного регулювання в економіці.

Економічний цикл – це періодичні коливання економічної активності, що включають фази піднесення, піку, спаду та кризи, які проявляються на національному та глобальному рівнях.

Імперативи – це ключові вимоги чи необхідні умови, що зумовлюють напрям глобальних процесів (наприклад, імператив сталого розвитку чи імператив енергетичної безпеки).

Інтернаціоналізація – це процес посилення міжнародної взаємодії та співробітництва між країнами у виробничій, торговельній, фінансовій та культурній сферах.

Концепція сталого розвитку – стратегічна парадигма, що передбачає збалансований розвиток економіки, соціальної сфери та екології з урахуванням потреб нинішніх і майбутніх поколінь.

Локальні цивілізації – регіональні спільноти зі специфічною економічною та культурною моделлю (західна, ісламська, східна).

Людський капітал – це сукупність знань, навичок, компетенцій і здоров'я населення, які визначають його продуктивність та здатність забезпечувати економічне зростання.

Методологія глобалістики – система принципів, методів і підходів до вивчення глобальних проблем і процесів (системний, цивілізаційний, сценарний, порівняльний).

Міжнародна регіональна інтеграція – процес об'єднання економік сусідніх країн у спільний ринок.

Міжнародні стратегії – комплекс дій глобальних акторів для формування економічного розвитку.

Неурядові організації (НУО) – інститути громадянського суспільства, які діють незалежно від держави та бізнесу, сприяючи вирішенню глобальних соціальних, економічних та екологічних проблем.

Новий регіоналізм – процес створення інтеграційних об'єднань як альтернативи глобалізації.

Об'єкт глобалістики – глобальні процеси, проблеми і системи, що охоплюють все людство.

Перспективні сценарії – варіанти розвитку глобальної економіки у ХХІ ст.

Постіндустріальна модель розвитку – це економічна система, у якій основну роль відіграють знання, інформація, інновації та сфера послуг, на відміну від індустріальної, що базувалася на виробництві матеріальних благ.

Предмет глобалістики – закономірності, механізми та наслідки розвитку глобальних процесів.

Прогнозування глобалізації – методологія визначення можливих сценаріїв розвитку світової економіки

Рамкова конвенція ООН зі зміни клімату – міжнародний договір, прийнятий у 1992 році, що закладає правові та організаційні основи для глобальної співпраці у протидії зміні клімату.

Регулятивний механізм – система інструментів і правил для управління глобальною економікою.

Соціалізація глобальної економіки – це процес інтеграції соціальних цінностей та гуманістичних пріоритетів у механізми функціонування світової економіки.

Сталий енергетичний перехід – це трансформація енергетичної системи від викопних джерел до відновлюваних та екологічно чистих, що забезпечує енергетичну безпеку та зниження вуглецевого сліду.

Стратегії ЄС, США, Китаю – приклади національних моделей інтеграції у глобальну систему.

Суб'єкти глобального регулювання – держави, міжнародні організації (ВТО, МВФ, ООН), ТНК, НУО.

Сфери прояву глобалізації – фінанси, торгівля, ринки праці, інформаційні технології.

Сценарії глобального розвитку – це науково обґрунтовані прогнози можливих траєкторій розвитку світової економіки й суспільства з урахуванням ризиків, технологічних змін і політичних рішень.

Трансформація ролі держави – перехід від протекціонізму до політики відкритості, глобальної конкурентоспроможності, міжнародного партнерства.

Трилема глобалізації (за Д. Родріком) – концепція, згідно з якою одночасно неможливо забезпечити глобалізацію, суверенітет націй і демократію – завжди доводиться жертвувати одним із трьох елементів.

Техноглобалізм – це концепція, яка пояснює взаємозалежність глобалізації та науково-технічного прогресу, де технології виступають рушійною силою глобальних інтеграційних процесів.

Форми альтерглобалізму – екологічні рухи, соціальні мережі солідарності, рухи за права людини.

Форми глобалізації – економічна, політична, культурна, технологічна.

Цивілізаційний підхід – підхід, що пояснює глобальні процеси через особливості культур, релігій та історичних традицій.

ТЕСТИ

1. Яке з наведених визначень найповніше розкриває зміст поняття „глобалізація” та охоплює всі аспекти цього планетарного явища:

- 1) тривалий процес інтеграції національних економік світу з метою розв’язання глобальних проблем людства;
- 2) складне явище посилення взаємозалежності економік, що виникає у зв’язку з обміном товарів і послуг та потоками капіталів;
- 3) процес завдяки якому досягнення, рішення і діяльність людей в одній частині земної кулі справляють значний вплив на окремих людей і їхні спільноти в усіх частинах світу;
- 4) процес посилення взаємозв’язку національних економік країн світу, який виражається в утворенні світового ринку товарів і послуг, фінансів;
- 5) становлення глобального інформаційного простору, перетворення знання в основний елемент суспільного багатства, вихід бізнесу за національні кордони через формування ТНК;
- 6) сукупність викликів і проблем сьогодення;
- 7) впровадження і домінування в повсякденній практиці міжнародних відносин і внутрішньополітичного життя народів принципово нових і універсальних ліберально-демократичних цінностей?

2. Хто вперше запровадив у науковий обіг поняття „глобалізація”:

- 1) М. Месарович;
- 2) Р. Робертсон;
- 3) М. Кастельс;
- 4) В.Леонтьєв;
- 5) А. Нелесса;
- 6) Е. Пестель?

3. Назвіть причини поглиблення глобалізаційних процесів:

- 1) процес інтернаціоналізації, який приводить до поглиблення співробітництва між країнами та посилення їх взаємозалежності;
- 2) посилення диспропорційності соціально-економічного розвитку країн та їх груп;
- 3) науково-технічний прогрес;
- 4) загострення проблем, що є загальними для всіх людей і країн світу та важливими з погляду збереження та розвитку людської цивілізації;
- 5) потепління клімату на планеті.

4. Якими показниками можна оцінити ступінь інтегрованості національної економіки у глобальну економічну систему:

- 1) розвиток політичної системи та наявність громадського суспільства в країні;
- 2) мотивація до праці;
- 3) диверсифіковані форми міжнародних розрахунків;
- 4) співвідношення зовнішньоторговельного обороту і ВВП;

- 5) потік платежів роялті в країну та з країни, що пов'язані з передаванням технології;
- 6) ступінь демократичних свобод в країні;
- 7) прямі іноземні інвестиції (ПІІ), які надходять в економіку країни і з країн, та портфельні інвестиції;
- 8) рівень зовнішньої заборгованості країни?

5. Який позитивний (А) та негативний (Б) вплив може справляти глобалізація на національні економіки:

- 1) поширення нових інформаційних технологій;
- 2) посилення нерівності розвитку країн світу;
- 3) скорочення часу і трансакційних витрат;
- 4) нав'язування сильними країнами своєї волі;
- 5) поліпшення умов праці та життя;
- 6) перехід на ресурсощадні технології;
- 7) посилення політичної та економічної залежності?

6. Які форми вияву формування в рамках провідних західних держав замкненої господарської системи:

- 1) концентрація в постіндустріальному світі більшої частини інтелектуального і технологічного потенціалу людства;
- 2) сильні позиції країн у міжнародних фінансово-кредитних організаціях;
- 3) формування в державах ефективних політичних інститутів;
- 4) спрямованість міграційних потоків із країн „третього світу” в розвинені регіони планети;
- 5) участь держав в Організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР);
- 6) зростання обсягів торгівлі між державами;
- 7) замикання інвестиційних потоків?

7. Які з наведених міжнародних організацій належать до групи універсальних (А), фінансових (Б), торговельних (В) та регіональних (Г):

- 1) група Світового банку;
- 2) ООН;
- 3) МАГАТЕ;
- 4) МВФ;
- 5) ОЕСР;
- 6) ЮНКТАД;
- 7) Ісламський банк розвитку;
- 8) Балтійська рада;
- 9) ЄБРР;
- 10) СОТ;
- 11) Латиноамериканська енергетична організація;
- 12) Банк міжнародних розрахунків;
- 13) ОПЕК?

8. Перелічіть функції ЮНКТАД (А) та ОЕСР (Б):

- 1) розробка заходів з регулювання міжнародної торгівлі сировинними товарами;
- 2) сприяння розвитку економічного співробітництва між країнами, що розвиваються;
- 3) стимулювання і координування дій у сфері надання допомоги державам, що розвиваються;
- 4) регулювання торговельних операцій і економічних відносин між державами, розробка концепцій і принципів світової торгівлі;
- 5) сприяння розвитку світової торгівлі на багатосторонній недискримінаційній основі;
- 6) розробка заходів і засобів політики економічного співробітництва;
- 7) розробка ефективних методів координації їх торговельної та загальноекономічної політики;
- 8) сприяння досягненню найбільш високого рівня стійкого економічного розвитку, зайнятості та рівня життя в країнах-членах.

9. До яких наслідків спричиниться глобалізація у політичній сфері:

- 1) до зникнення держави як основного інституту політичного устрою;
- 2) збереження і посилення ролі держави як антикризового інституту;
- 3) формування системи глобального управління.

10. Чим є держава на сучасному етапі глобального розвитку суспільства:

- 1) обов'язковим (необхідним) представником національних інтересів;
- 2) механізмом роз'єднання?

11. Яку структуру може мати світ у майбутньому:

- 1) території і регіони будуть інтегровані у глобальні економічні та політичні системи;
- 2) залишаться окремі національні і регіональні угруповання?

12. Якою є сучасна міжнародна політика:

- 1) монолітною, послідовною в просторовому й часовому аспектах;
- 2) втілює інтереси окремих держав та регіонів?

13. Яку ознаку матиме глобальна економіка:

- 1) відсутність будь-якої циклічності розвитку;
- 2) коливання від піку розвитку економіки до її депресивного стану будуть досить значними і частішими ніж раніше;
- 3) глобалізація ніяк не вплине на економічний цикл?

14. Вплив глобалізації на фінансову систему світу приведе до такого:

- 1) капітал матиме вигляд переважно прямих іноземних інвестицій ТНК;

- 2) фіктивний (спекулятивний) капітал посяде визначальні позиції в економічному розвитку;
- 3) переважатимуть портфельні інвестиції.

15. Чи треба підприємствам, що діють на національному рівні, орієнтуватися на глобальне конкурентне середовище?

- 1) Так, тому, що наявні лідери на глобальному рівні є джерелом конкурентних переваг, у тому числі і на національному рівні.
- 2) Ні, тому що без відповідної орієнтації підприємство може бути конкурентоспроможним на внутрішньому ринку, а врахування конкурентного середовища доцільно за умови виходу на зовнішні ринки.

16. До яких наслідків може привести економічний глобалізм:

- 1) до збільшення свободи дій підприємств (корпорацій);
- 2) до втрати самостійної діяльності на мікрорівні;
- 3) до об'єднання мікро та макрорівнів?

17. Як глобалізація впливає на культурну сферу:

- 1) здійснює духовне збагачення особистості;
- 2) відбувається нівелювання людських цінностей;
- 3) здійснюється об'єднання культур?

18. Глобалізація спричиниться до:

- 1) більшої поляризації країн;
- 2) вирівнювання умов економічної життєдіяльності у світовому масштабі;
- 3) відсутності конкуренції.

19. Для того щоб успішно існувати у світовій глобальній системі, нації потрібно:

- 1) переглянути свої традиційні цінності для їх максимального узгодження із загальноприйнятими;
- 2) намагатися захистити свої основні цінності, адаптуючи другорядні до загальноприйнятих.

20. Розвиток глобальних мас-медіа:

- 1) сприятиме демократизації суспільств;
- 2) деформує принципи суспільної демократії.

21. Глобальна інформатизація може мати наслідки:

- 1) розширення свободи самовиразу особистості;
- 2) зростання небезпеки для особистості.

22. Глобальні засоби масової інформації:

- 1) більшують можливість одержання об'єктивної інформації;
- 2) сприяють маніпуляціям свідомістю людей.

23. Які з перерахованих зловбоденних проблем глобальної економіки мають важливе теоретичне і практичне значення у період трансформації суспільства постсоціалістичних країн:

- 1) здійснення демократичної глобалізації;
- 2) пошук оптимального співвідношення різноманітних форм власності;
- 3) розвиток ефективної податкової політики;
- 4) створення раціонального фінансового механізму й оптимальної банківської системи;
- 5) здійснення ефективного контролю цін і рівня інфляції;
- 6) створення дієвого і ефективного антимонопольного законодавства;
- 7) дотримання загальнолюдських цінностей;
- 8) пошук пріоритетних векторів для експорту товарів і послуг на світовому ринку;
- 9) інше.

24. Які позитивні наслідки глобалізації Ви можете виділити з числа наведених нижче положень:

- 1) завдяки глобалізації відкриваються нові можливості забезпечення високої продуктивності праці;
- 2) глобалізація розширює можливості для технічного переозброєння виробництва на базі новітніх технологій;
- 3) в умовах глобалізації забезпечується розвиток сучасних швидкодіючих систем комунікацій і засобів зв'язку;
- 4) глобалізація сприяє накопиченню і розповсюдженню наукової та іншої важливої для життєдіяльності людини інформації;
- 5) вже в нинішніх умовах зайнятість може бути забезпечена, за даними фахівців, всього 20% найбільш кваліфікованих працівників;
- 6) глобалізація, отже, витискує більшу частину працездатного населення на периферію світової цивілізації;
- 7) відтак, політика соціальної деградації правлячих кіл провідних країн світу може виступати потужним джерелом соціальних конфліктів тощо?

25. Чи існують об'єктивні причини вибору багатовекторності зовнішньоекономічних зв'язків України, а саме:

- 1) наявність відповідних виробничих ресурсів;
- 2) рівень техніки і застосовуваних технологій;
- 3) наявність і певна структура експортного потенціалу;
- 4) потреби країни нинішні і перспективні;
- 5) рівень розвитку ринкових відносин та ін.

26. До чинників, що полягли в основу глобально інтегрованої регулюючої системи відносяться:

- 1) вступ розвинутих країн до СОТ; забезпечення економічної безпеки; вирішення проблем демографічного кризи слабо розвинутих країн;

2) інформація, міжнародні комунікації, гуманітарний капітал, вільний рух основних факторів виробництва;

3) екологічна та економічна безпека; інформаційні технології; залежність країн від глобалізації.

27. До основних концепції, що полягли в основу глобалізації та виокремили ряд її напрямів відносяться:

1) концепція „межі зростання”; концепція „розвитку центр-периферія”;

2) концепція „сталого розвитку”; концепція „універсального еволюціонізму”;

3) концепція „глобальної рівності”; концепція „мітозу біосфер”;

4) концепція „контрольованого глобального розвитку”; концепція „системного комплексного дослідження”;

5) всі відповіді є вірні.

28. До організаційної структури мегарівня регулювання можна віднести:

1) управляючі механізми ТНК чи МНК; наднаціональні органи влади; місцеві ініціативи;

2) урядові та неурядові організації; інтеграційні об’єднання;

3) всі відповіді є вірні;

4) вірної відповіді немає.

29. Формування глобальної стратегії відбувається на підставі:

1) концепції однополярного світу;

2) концепції багатополярного світу;

3) концепції „уніполярного світу”

4) концепції „сталого розвитку”;

5) концепції „переходу впливу”;

6) всі відповіді вірні;

7) вірної відповіді немає.

30. До показників, що визначають ступень інтегрованості економік різних держав у глобальну економіку є:

1) співвідношення зовнішньоторгового обороту і ВВП;

2) прямі іноземні інвестиції, які спрямовуються в країну і з країни, та портфельні інвестиції;

3) потік платежів роялті в країну та з країни, що пов’язані з переданням технологій.

31. Еволюція сучасного економічного глобалізму починається з:

1) 1968 року;

2) 1970 року;

3) з 21 століття;

4) з виокремлення напрямів глобалізації;

- 5) з моделі, в якій можливості соціально-економічного розвитку визначаються лише економічним зростанням і демографічними чинниками;
- 6) всі відповіді є вірні;
- 7) вірної відповіді немає.

32. Головними показниками глобалізації на світовому рівні є:

- 1) економічний взаємозв'язок між країнами, який відбивається на зустрічних потоках товарів, послуг, капіталу та ноу-хау;
- 2) ступень взаємозв'язку економіки кожної країни зі світовою економікою в цілому;
- 3) пропорції прибутків, що стримали конкуруючі компанії окремої країни у всіх головних регіонах світу;
- 4) співвідношення зустрічних інвестицій з усім інвестованим у конкретну галузь капіталом.

33. Сучасними концепціями економічного глобалізму є:

- 1) концепція сталого розвитку; екологічна концепція; концепція базована на системному комплексному підході до дослідження і прогнозування процесів економічної глобалізації; концепція межі зростання;
- 2) концепція „глобальної рівності”; взаємозв'язку соціально-економічних і екологічних процесів розвитку; концепція базована на системному комплексному підході до дослідження і прогнозування процесів економічної глобалізації;
- 3) концепція „глобальної рівності”; взаємозв'язку соціально-економічних і демографічних процесів розвитку; концепція метозу біосфери; концепція межі зростання.

34. В новій глобальній системі регулювання торгівлі слід розвивати ті її елементи, які спрямовані на:

- 1) прискорення розвитку та темпу інновацій у країнах, що перебувають на більш низькому рівні;
- 2) розвиток депресивних територій;
- 3) прискорення економічного розвитку, що перебувають на більш низькому рівні.

35. В основі глобальної стратегії лежить класичний геополітичний принцип, а саме:

- 1) географічне середовище – держава – зовнішня політика, що являє собою систему поглядів на можливість та продуктивність використання просторових факторів міжнародних відносин в інтересах забезпечення національної безпеки;
- 2) чим краще географічно розташована країна, тим більше вона залучена до процесу глобалізації і більше отримає вигоди від нього;
- 3) всесвітня кооперація – держава – регіон, що на підставі розповсюдження інформації дає можливість забезпечити сталий розвиток,

збільшити співробітництво між країнами та зменшити різницю між багатими та бідними країнами.

36. Головними показниками глобалізації на рівні окремої галузі є:

- 1) рівень взаємозв'язку конкурентоспроможності компанії всередині галузі в даній країні з її конкурентоспроможністю в іншій країні;
- 2) концентрація капіталу;
- 3) співвідношення обсягів зустрічної торгівлі усередині галузі з обсягом світового виробництва;
- 4) співвідношення зустрічних інвестицій з усім інвестованим у цю галузь капіталом;
- 5) пропорції прибутків, що стримали конкуруючі компанії галузі у всіх головних регіонах світу.

37. Виникнення глобальних проблем пов'язано:

- 1) із обмеженістю ресурсів, перенаселенням планети; порушенням екологічної рівноваги, інтернаціоналізацією;
- 2) із різноманітністю країн;
- 3) із конкретною сферою життєдіяльності суспільства, із соціально-економічним становищем

38. Глобалізація означає:

- 1) галузь економічної науки, яка займається ключовими планетарними проблемами сучасної і майбутньої людської цивілізації;
- 2) тісну взаємодію і сплетіння економічних, політичних, соціальних, правових, інформаційних, культурних та інших трансакцій на світовому терені;
- 3) поширення безпосередніх і опосередкованих зв'язків між суб'єктами економічної діяльності всіх країн світу;
- 4) формування єдиної для всього світового суспільства системи світогосподарських відносин;
- 5) великої сили рух всесвітнього капіталу (без національних та ідеологічних відмінностей) за максимальні прибутки у мінімальні строки;
- 6) систему або спосіб організації взаємозалежного виробництва;
- 7) всі відповіді вірні;
- 8) вірної відповіді не має

39. Головними показниками глобалізації на рівні окремої країни є:

- 1) ступень взаємозв'язку економіки країни зі світовою економікою в цілому;
- 2) рівень взаємозв'язку конкурентоспроможності компаній в даній країні з їх конкурентоспроможністю в іншій країні;
- 3) співвідношення обсягів зустрічної торгівлі з обсягом світового виробництва;

4) співвідношення зустрічних інвестицій з усім інвестованим у цю країну капіталом

40. Головними показниками глобалізації на рівні компанії є:

- 1) міжнародне розосередження надходжень від продажів та основних активів;
- 2) внутрішньофірмова торгівля напівфабрикатами, заготовками, готовою продукцією; внутрішньофірмові потоки технологій;
- 3) взаємозв'язок конкурентоспроможності компанії в даній країні з конкурентоспроможністю в іншій країні;
- 4) концентрація капіталу, що зростає через активізацію та злиття компаній;
- 5) всі відповіді є вірні.

41. На глобальне переміщення виробничого потенціалу впливає:

- 1) зростаюча мобільність капіталу, потужний потік кредитування країн третього світу;
- 2) зусилля багатонаціональних інститутів;
- 3) прогресу транспортуванні та телекомунікація;
- 4) всі відповіді є вірні;
- 5) жодної вірної відповіді немає.

42. Процес глобалізації, що активно розвивається на рубежі XX-XXI століть, означає:

- 1) вищий ступінь інтернаціоналізації суспільного життя;
- 2) зростаючу взаємозалежність й поступове просування до однорідності господарства різних країн;
- 3) втягування усього світу у відкриту систему економічних, політичних та культурних зв'язків на основі інноваційних, комунікативних та інформаційних технологій;
- 4) усі відповіді правильні.

43. Що не передбачає небезпеку для країн із слабкішою економікою від глобалізації:

- 1) діяльність монополістичного транснаціонального фінансового капіталу;
- 2) загострення конкуренції на міжнародних ринках;
- 3) використання переваг і нових можливостей на основі поглиблення світового поділу праці;
- 4) посилення зовнішнього впливу на національну культуру, поступове розмивання духовних цінностей окремих народів.

44. Цивілізаційна глобалізація повинна зводитися до:

- 1) фритредерської комерціалізації усіх сфер людської діяльності;

- 2) взаємозбагачення соціально-економічного і духовно-культурного життя всіх народів;
- 3) підкорення соціокультурних цінностей одних країн іншим на підґрунті інтеграції;
- 4) правильної відповіді немає.

45. Глобалізація світогосподарських зв'язків впливає на економіку слаборозвинутих країн поки що в основному:

- 1) незначно;
- 2) позитивно;
- 3) негативно;
- 4) відчутно.

46. При наявності суперечності між світовим економічним розвитком і соціальним прогресом людства виникають:

- 1) об'єктивні умови щодо перетворення глобалізації на її негативну реальність, що веде до появи нових глобальних проблем;
- 2) певні можливості для покращення життя людей;
- 3) унеможлиблюється реакційна політика окремих держав,
- 4) симптоми оздоровлення процесу суспільного відтворення, як окремих країн, так і людства в цілому.

47. Вчені називають основний шлях вирішення глобальних проблем світу:

- 1) забезпечення екологорозвитку господарства;
- 2) запровадження енергозберігаючих технологій;
- 3) демілітаризація економіки, конверсія;
- 4) усунення злочинності, голоду, неграмотності людей.

48. Глобальні проблеми характеризуються:

- 1) спільністю і взаємозалежністю політичних, соціальних, економічних, науково-технічних та інших аспектів розвитку окремих країн;
- 2) інтернаціоналізацією виробничих процесів, які вимагають значних фінансових і матеріальних ресурсів;
- 3) зв'язками та відносинами між державами й соціальними системами, суспільством у загальнопланетарному масштабі, які зачіпають життєві інтереси народів усіх країн і можуть бути розв'язані шляхом їх взаємодії.

49. За напрямками діяльності та об'єктами регулювання економічні міжнародні організації можна поділити на:

- 1) організації, призначені для вирішення комплексних політичних, економічних, соціальних і екологічних проблем;
- 2) організації, які регулюють світові фінансові ринки і міжнародні валютно-фінансові відносини;

3) організації, що регулюють товарні ринки і міжнародні торговельні відносини;

4) регіональні міжнародні організації;

5) вірної відповіді немає;

6) всі відповіді є вірними.

50. Одним із важливіших показників, що характеризує стан розповсюдження процесів економічної глобалізації, вплив її на країни та ступень участі країн у процесах глобалізації є:

1) економічна інтеграція;

2) рейтинг участі країн у міжнародній політиці;

3) рейтинг глобалізації.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Дайте визначення поняття «глобалістика».
2. Які основні функції виконує глобалістика як наука?
3. У чому полягає предметне поле глобалістики?
4. Назвіть об'єкт дослідження глобалістики.
5. Які глобальні процеси та проблеми належать до сфери дослідження глобалістики?
6. Які були історичні передумови становлення глобалістики як науки?
7. У чому полягає внесок Римського клубу у розвиток глобалістики?
8. Які ключові концепції сучасної глобалістики ви знаєте?
9. У чому полягає методологія глобалістики?
10. Які методи дослідження глобальних процесів застосовуються у глобалістиці?
11. Що таке глобальні проблеми та які їх основні риси?
12. Які історичні фактори сприяли виникненню глобальних проблем?
13. Назвіть та охарактеризуйте основні соціально-економічні глобальні проблеми.
14. У чому полягає сутність екологічних глобальних проблем?
15. Які політичні та безпекові проблеми виникають у сучасному світі?
16. Як класифікуються науково-технічні та інформаційні глобальні проблеми?
17. У чому полягає сутність економічних проблем глобалізації?
18. Які існують стратегії глобалізації?
19. Чим відрізняється ліберальна стратегія глобалізації від регульованої?
20. Яка роль концепції сталого розвитку у глобалізаційних процесах?
21. Що таке глобалізація та які її ознаки?
22. Які є історичні етапи розвитку глобалізації?
23. У чому полягає сутність економічної глобалізації?
24. Які фактори сприяли поширенню глобалізації?
25. Назвіть форми глобалізації та коротко їх охарактеризуйте.
26. У яких сферах проявляється глобалізація?
27. Що означає поняття «глобальні ланцюги доданої вартості»?
28. Які дискусійні підходи існують до визначення сутності глобалізації?
29. У чому полягає різниця між торговельною та фінансовою глобалізацією?
30. Які сучасні тенденції еволюції глобалізації?
31. Як змінювалася економічна роль держави від античності до середньовіччя?
32. У чому сутність економічної ролі держави за меркантилізму?
33. Які ідеї Адама Сміта щодо ролі держави в економіці?
34. Як змінилася роль держави у ХХ столітті?
35. Який вплив глобалізації на економічний суверенітет держав?
36. У чому полягає модель «нічної варті» держави?

37. Що означає держава як «інтегратор» у глобалізованому світі?
38. Як глобалізація трансформує фінансово-бюджетні функції держави?
39. Які нові виклики постають перед державою у ХХІ ст.?
40. Чому сучасну державу називають «державою-стратегом»?
41. У чому полягає сутність глобального ринку?
42. Які основні ознаки сучасного глобального ринку?
43. Назвіть головні тенденції розвитку глобальних товарних ринків.
44. Яке стратегічне значення мають ринки енергоресурсів?
45. Які проблеми існують на глобальному продовольчому ринку?
46. Які особливості функціонування глобального фінансового ринку?
47. У чому полягає роль валютного ринку (Forex)?
48. Назвіть головні міжнародні фінансові інституції.
49. Які сучасні тенденції розвитку глобального ринку праці?
50. Яку роль відіграє МОП у регулюванні глобального ринку праці?
51. Що означає дуалізм глобалізації?
52. Які суперечності притаманні сучасному етапу глобалізації?
53. Наведіть приклади позитивних і негативних наслідків глобалізації.
54. Як проявляється економічний дуалізм глобалізації?
55. У чому полягає соціальний дуалізм глобалізації?
56. Як культурна глобалізація призводить до суперечностей?
57. У чому сутність екологічних суперечностей глобалізації?
58. Які особливості політичного дуалізму глобалізації?
59. Чому глобалізацію називають водночас «мотором зростання» і «пасткою нерівності»?
60. Як регіоналізація співіснує з глобалізацією?
61. Що таке глобальні трансформації?
62. У чому полягають основні суперечності глобальних трансформацій?
63. Назвіть позитивні риси глобалізації.
64. Назвіть негативні риси глобалізації.
65. У чому полягає парадокс економічного зростання?
66. Що означає парадокс відкритості у глобалізації?
67. Який зміст має парадокс праці в умовах глобалізації?
68. Як проявляється парадокс капіталу?
69. Які передумови виникнення глобальних криз?
70. Як класифікують фінансові кризи за масштабом?
71. Що таке антиглобалізм і які його риси?
72. Як виник і розвивався антиглобалістський рух?
73. У чому полягає сутність альтерглобалізму?
74. Які цілі переслідує альтерглобалізм?
75. Які завдання ставлять перед собою альтерглобалістські рухи?
76. Назвіть основні принципи альтерглобалізму.
77. Які види діяльності характерні для альтерглобалістських рухів?
78. Які міжнародні форуми пов'язані з альтерглобалізмом?
79. Які проблеми та суперечності має альтерглобалізм?
80. У чому відмінність між антиглобалізмом та альтерглобалізмом?

81. Що таке регіоналізація та які її основні риси?
82. У чому полягають конкурентні переваги регіоналізації?
83. Назвіть основні рівні міжнародної регіональної інтеграції.
84. У чому полягає суть митного союзу?
85. Що означає поняття «економічний союз»?
86. Які є форми регіоналізації?
87. У чому сутність нового регіоналізму?
88. Які приклади регіональних інтеграцій ви знаєте?
89. Які тенденції розвитку нового регіоналізму?
90. Чим новий регіоналізм відрізняється від традиційного?
91. У чому полягає сучасний стан глобалізації?
92. Які індикатори використовують для вимірювання глобалізації?
93. Які приклади глобальних фінансово-економічних криз ви знаєте?
94. Які особливості мала фінансова криза 2008 р.?
95. Які наслідки спричинила криза COVID-19?
96. Які підходи до прогнозування глобалізації існують?
97. Які економічні умови визначають перспективи глобалізації?
98. У чому суть сценарію «зеленої глобалізації»?
99. Які особливості має сценарій цифрової глобалізації?
100. Чим відрізняються сценарії глобальної інтеграції та фрагментації?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Глобальна економіка: практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О.В. Довгаль, У.Я. Андрусів, О.В. Ткаліч, О.С. Павленко. Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с.
3. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред. Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручника. Київ : КНЕУ, 2015. 588 с.
4. Глобальна економіка: навчальний посібник / Т.В. Шталь, Ю.Б. Доброскок, О.О. Тищенко, Н. В. Проскурніна, Ю. О. Світлична. Харків: Видавництво «Форт», 2016. 358 с.
5. Глобальна економіка: навч. посіб. / за ред. С.І. Архієреєнко. Харків: НТУ "ХПІ", Видавництво Іванченка І. С., 2018. 192 с.
6. Глобальна економіка: практикум / За заг. ред. Д.Г. Лук'яненка. К.: КНЕУ, 2024. 168 с. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/070960a1-3366-466b-bfb9-506d9467afa1/content>
7. Глобальна економіка: навчальний посібник / Д.Г. Лук'яненко та ін. Київ: КНЕУ, 2017. 164 с.
8. Грінько І.М. Глобальна економіка : підручник / І.М. Грінько; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 111 с.
9. Ковтун О.І., Куцик П.О., Башнянин Г.І. Глобальна економіка: підручник. Львів : Видавництво ЛКА, 2014. 704 с.
10. Глобальна економіка ХХІ століття: людський вимір : монографія / [Д.Г. Лук'яненко, А.М. Поручник, А.М. Колот та ін.]; за заг. ред. Д. Лук'яненка та А. Поручника; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2008. 420 с.
11. Довгаль О.В., Андрусів У.Я., Ткаліч О.В., Павленко О.С. Глобальна економіка : навч. посіб. Івано- Франківськ: ФОП Супрун В.П. 2019. 262 с.
12. Інтеграція України в глобальний соціально-економічний простір: монографія / НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України»; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. Птухи; МОН України; ДННУ «Академія фінансового управління»; КНЕУ ім. В. Гетьмана; ОНЕУ. Київ: КНЕУ, 2019. 287 с.
13. Конкурентна платформа економічної самодостатності України у глобальному світі: монографія / А.М. Поручник та ін. Київ : КНЕУ, 2020. 293 с.
14. Кузьмін О.Є., Пирог О.В., Литвин І.В. Глобальна економіка: навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 300 с.
15. Куцик П.О. Глобальна економіка: принципи становлення, функціонування, регулювання та розвитку: монографія / П.О. Куцик, О.І. Ковтун, Г.І. Башнянин. Львів : Видавництво ЛКА, 2015. 594 с.
16. Перерва П.Г., Черепанова В.О., Дюжев В.Г. Міжнародні економічні відносини: магістерський рівень : навч. посібник. у 2-х ч., Ч. 1 / П. Г. Перерва, В. О. Черепанова, В. Г. Дюжев [та ін.] ; за ред.: П.Г. Перерви, В.О. Черепанової,

В. Г. Дюжева ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків: НТУ "ХПІ", 2024. 535 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPIPress/78023>

17. Посохов І.М., Перерва П.Г. Матросова В.О., Черепанова В.О., Дюжев В.Г. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І.М. Посохов [та ін.] ; ред. І.М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. Харків: НТУ "ХПІ", 2016. 450 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/23622>

18. Неоекономіка та імперативи розвитку підприємництва: монографія / І.М. Репіна та ін. Київ: КНЕУ, 2021. 243 с.

19. Рокоча В. В. Геоекономіка та глобальні стратегії українського бізнесу (антикризовий аспект): навчальний посібник. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2017. 352 с.

20. Стратегії конкурентного розвитку у глобальній економіці: монографія / [А.М. Поручник, Я.М. Столярчук, А.М. Колот] ; за заг. ред. А.М. Поручника та Я.М. Столярчук ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». Електрон. текст. дані. Київ : КНЕУ, 2016. 332 с.

Література в ЦНТУ:

1. Глобалізація: світова економіка та українські реалії: монографія. / Горбач Л.М., Плотніков О.В. К.: Кондор. 224 с.

2. Зовнішньоекономічні операції і контракти: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв [та ін.] - 4-те вид., перероб. і доп. Львів: Магнолія 2006, 2025. 511 с.

3. Міжнародна та зовнішньоекономічна діяльність: навч. посіб. / В.В. Зінченко, В.Г. Алькема, Бурова О.Б., Петухова О.М., Сотніченко О.А., Штанько Л.О. Видавництво ПП «Магнолія», 2024. 466 с.

Додаткова:

1. Жадан О.В. Феномен глобалізації як соціально-економічна проблема [Електронний ресурс]. 2022. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e>

2. Білорус О. Глобалістика – нова синтетична наука / О. Білорус, В. Власов. *Вісн. НАН України*. 2020. №3. С. 17–26.

3. Чхеайло А.А. Методологія глобалістики як методологічна засада дослідження феномену виживання. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2020. №42. С. 34–42.

4. Глобальна економіка / [Н.М. Вдовенко, Л.В. Богач, В.Л. Гераймович та ін.]. Київ: НУБіП України, 2017. 319 с.

5. Подрез О.І., Черепанова В.О. Глобальна економіка та її вимоги до соціальної відповідальності підприємств. *Бізнес-інформ*, 2023. № 6. С.12-20. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-6-12-20>

6. Вітер І.І. Концепції економічного розвитку за умов глобалізації. *Сучасні економічні теорії: історія, методологія та перспективи розвитку* : зб. матеріалів Всеукр. Круглого столу, 10 листоп. 2016 р. URL: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/20485/1/97-102.pdf>.

7. Ведернікова С.В. Сучасні тренди розвитку глобалізації. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2017. №5. С. 16–21.
8. Дем'яненко М. Глобальний розвиток людства: стратегії, загрози, тенденції. *Україна: події, факти, коментарі*. 2018. № 4. – С. 41–52. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2018/ukr4.pdf>
9. Павлова Л.І. Функціонування держави в умовах глобалізації: основні ризики та шляхи їх подолання. *Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методики викладання соціально-політичних дисциплін*. 2020. 22(27), 48–54. URL: <https://sj.udu.edu.ua/index.php/pnspd/article/view/853>
10. Ринейська Л.С. Роль міжнародних організацій у формуванні міжнародних стратегій економічного розвитку. *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/56.pdf
11. Сахнюк В. Прояв наднаціональності у функціонуванні інституційної системи Європейського Союзу. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. №4. С. 197–200.
12. Табачук А.Я. Роль держави у сучасних економічних системах в умовах їх екологізації та глобалізації. *Scientific Bulletin of UNFU*. 2016. 26(6), 45-49. <https://doi.org/10.15421/40260607>
13. Івчук Н.В. Рівень довіри громадян до соціальних та державних інститутів. 2018. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum2018/paper/viewFile/4624/3694>
14. Любохинець Л. С. Світові фінансові ринки в умовах глобалізації. *Мукачівський державний університет*. 2018. №15. С. 40–45.
15. Шлапак А.В. Світовий фінансовий ринок в умовах глобалізації економіки. *Інтелект XXI*. 2017. №2. С. 53–61.
16. Лизун М.В. Архітектура сучасних процесів регіональної інтеграції. *Мукачівський державний університет*. 2017. №13. С. 102–107. 113.
17. Коломийчук Д. І. Концептуальні підходи до дослідження розвитку господарських систем в умовах глобалізації та регіоналізації. *Науковий вісник національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2017. №4. С.79-86.
18. Європейський Союз у ХХІ столітті: функціонування та розвиток: монографія / В.С.Загорський, О.Я.Красівський, О.С.Киричук, П.В.Когут, О.П.Котовська; ред.: В.С.Загорський, О.Я.Красівський; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2016. 631 с.
19. Боярчук А.І. Глобалізаційний вимір сучасного світового господарства. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2017. №8. С. 29–32.
20. Стучинська Н.П. Рівень глобалізації: кількісне обґрунтування якісних трансформацій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. №10. С. 100–105.
21. Цілі сталого розвитку та міграція в Україні. МОМ. 2016. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/sdgs-ukrainiancontext_ukr.pdf

22. Рудніченко Є. М. Глобалізація, імпортозаміщення та економічна безпека держави: взаємовплив і взаємозалежність. *Бізнесінформ*. 2018. №4. С. 26–32.
23. Шевченко О.М. Глобалізація та аналіз її впливу на економічні процеси в Україні. *Молодий вчений*. 2017. №10. С. 1106–1108.
24. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року. 2017. URL: http://www.ua.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optimized.pdf.
25. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України : моногр. / [В. Козюк, А. Крисоватий, Є. Савельєв та ін.]; за наук. ред. проф. А. Крисоватого і Є. Савельєва. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. 504 с.
26. Конспект лекцій з дисципліни «Глобальна економіка» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня економічних спеціальностей / Укл.: д.е.н., проф. Плахотнік О. О., Кам'янське, ДДТУ, 2017. 94 с.
27. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «Глобальна економіка» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей / Укл.: д.е.н., проф. Плахотнік О. О., Кам'янське, ДДТУ, 2017. 31 с.
28. Черепанова В., Перерва П., Подрез О. Глобалізація економічного розвитку зарубіжних країн. *Теоретичні та практичні аспекти забезпечення розвитку фінансово-економічних систем в умовах трансформаційних змін* : зб. тез доп. міжвуз. наук.-практ. конф., 23 листопада 2023 р.: електрон. вид. / гол. оргком. Р. О. Кайдалов ; Нац. акад. Нац. гвардії України. Електрон. текст. дані. Харків, 2023. С. 154-156. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/71555>
29. Черепанова В., Перерва П., Подрез О. Глобалізація як передумова міжнародних стратегій економічного розвитку. *Слобожанські наукові читання: соціально-економічні та гуманітарно-правові виміри* : [матеріали] Всеукр. наук.-практ. конф. [студентів та аспірантів], 17-18 жовтня 2023 р. / ред. кол.: Н.С. Краснокутська [та ін.]; відп. за вип. Н.М. Волоснікова ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Електрон. текст. дані. Харків, 2023. С. 348-353. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/70385>; <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/70542>
30. Grazia Ietto-Gillies. Transnational corporations and international production: concepts, theories, and effects. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 2019. 568 p.
31. Sakuragawa M., Kikuchi T. China and Japan in the Global Economy. Taylor & Francis, 2020. 218 p.
32. Sander H. Understanding the New Global Economy. A European Perspective. Taylor & Francis, 2021. 254 p.
33. Schwab K., Vanham P. Stakeholder Capitalism. A Global Economy that Works for Progress, People and Planet. Wiley, 2021. 304 p.

34. Krugman Paul, Maurice Obstfeld and Marc Melitz. International Economics: Theory and Policy. Harlow, England : Pearson, 11th edition, 2018. 800 p
35. Louka E. The Global Economic Order. The International Law and Politics of the Financial and Monetary System. Edward Elgar Publishing, 2020. 416 p.
36. Michie J. The Handbook of Globalisation. Cheltenham, UK; Northampton, MA, USA : Edward Elgar Publishing, 2019. 476 p.

Дистанційні курси та інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Всесвітнього економічного форуму. URL: <http://www.weforum.org>
2. Офіційний сайт ділового видання Fortune. URL: <http://www.fortune.com>
3. Офіційний сайт ділового журналу Forbes. URL: <http://www.forbes.com>
4. Офіційний сайт ЄБРР. URL: <http://www.ebrd.com>
5. Офіційний сайт Європейської комісії. URL: <http://ec.europa.eu>
6. Офіційний сайт Євростат. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
7. Офіційний сайт ЄС. URL: <http://www.europa.eu.int>
8. Офіційний сайт ЄЦБ. URL: <http://www.ecb.europa.eu>
9. Офіційний сайт Інформаційного агентства Bloomberg. URL: <http://www.bloomberg.com>
10. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі та розвитку. URL: www.unctad.org
11. Офіційний сайт МВФ. URL: <http://www.imf.org>
12. Офіційний сайт Міжнародної організації праці. URL: <https://www.ilo.org/uk/node>
13. 14. Офіційний сайт Організації економічного співробітництва і розвитку. URL: <http://www.oecd.org>
14. Офіційний сайт Організації об'єднаних націй. URL: <http://www.un.org>.
15. Офіційний сайт Організації об'єднаних націй з промислового розвитку (ЮНІДО). URL: <http://www.unido.org>
16. Офіційний сайт Програми розвитку ООН (ПРООН). URL: <http://www.undp.org>
17. Офіційний сайт Світового банку. URL: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
18. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org>
19. Офіційний сайт статистичний порталу Statista. URL: <http://www.statista.com>
20. Офіційний сайт Швейцарського економічного інституту. URL: <http://globalization.kof.ethz.ch>
21. Індекс глобалізації (KOF). URL: <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html>

22. Індекс глобальної конкурентоспроможності (GCI). URL: <https://www.imd.org/centers/wcc/world-competitivenesscenter/rankings/world-competitiveness-ranking>
23. Глобальний індекс інновацій (GII). URL: <https://nipo.gov.ua/hlobalnyj-innovatsijnyj-indeks-24/>
24. Індекс людського розвитку (HDI). URL: <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI>

Навчально-методичне видання

ГЛОБАЛЬНА ЕКОНОМІКА

методичні вказівки щодо підготовки до практичних занять

та виконання самостійної роботи

з дисципліни для здобувачів вищої освіти

*за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа» галузі знань 24
24 «Сфера обслуговування»*

Укладачі: Бугаєва М.В.

Рецензент: Зайченко В.В.